

[Ministeren for kulturelle anliggender]

grund af dettes sundhedsmæssige og sociale betydning, dels på grund af idrættens værdi som god underholdning. Hovedsigtet med den offentlige støtte har været, at enhver – uanset alder og køn og fysiske, psykiske og sociale forudsætninger – bør have mulighed for at dyrke idræt.

Det offentliges interesse for idrætten vedrører således i første række idrætten i bredden. Noget grundlag for at opstille et modsætningsforhold mellem den brede idræt på den ene side og eliteidrætten på den anden er der imidlertid ikke. Der bør ikke fra det offentlige side tillægges den ene idrætsform højere værdi end den anden, også på grund af de to formers nære indbyrdes forbindelse. Eliteidrætten vil oftest rekruttere sine udøvere fra den brede ungdomsidræt, som omvendt vil kunne inspireres af eliteidrættens resultater.

Ved årsskiftet 1979-80 nedsattes et særligt udvalg under kulturministeriet til vurdering af eliteidrættens vilkår. Baggrunden var behovet for en afklaring af eliteidrættens forhold til det offentlige, idet udviklingen gav anledning til såvel idrætspolitiske som social- og uddannelsespolitiske overvejelser. Udvalgets opgave var – ud fra en analyse af idrættens nuværende funktion og placering i samfundet – at vurdere de fremtidige udviklingsmuligheder for elitesektoren og på denne baggrund at overveje eventuelle forslag til foranstaltninger, som kunne iværksættes fra offentlig side i forhold til denne idrætssektor.

I betænkningen om eliteidrætten i Danmark (betænkning nr. 992) fremsætter udvalget forslag til en fremtidig struktur for eliteidrætten.

Til vurdering af eliteidrætsudøvernes situation har udvalget foretaget en undersøgelse af idrætselitens situation – ikke alene dens trænings- og konkurrencebetingelser, men også dens sociale, uddannelsesmæssige og økonomiske vilkår – hvoraf centrale konklusioner kort skal refereres som grundlag for det fremsatte forslag.

Danske idrætsudøvere på internationalt eliteniveau har en gennemsnitsalder på 26 år. Der er naturligvis tale om store variationer mellem de enkelte idrætsgrene, og de kvindelige eliteidrætsudøvere er i gennemsnit 3 år yngre end de mandlige. En systematisk og målrettet træning påbegyndes i gennemsnit i 16-17 års alderen, men ser man i undersøgel-

sen på den gruppe af idrætsudøvere, der karakteriseres som talentfuld ungdom, starter den målrettede træningsindsats her allerede i 13 års alderen. Udviklingen går mod en stadig yngre rekruttering.

De fleste starter med at dyrke idræt tilskyndet af forældre og kammerater, men det er som oftest en træner, der er årsag til, at en mere målrettet og systematisk træningsindsats påbegyndes.

Interessant er den koncentrationstendens i eliteidrætsarbejdet, som undersøgelsen peger på, idet det tilsyneladende næsten er en betingelse for at blive eliteidrætsudøver, at man er vokset op i et klubmiljø i byen. Kun meget få eliteidrætsudøvere kommer fra landet.

Eliteidrætsudøverne bruger megen tid til træning, forberedelse og konkurrencer i ind- og udland. Det ugentlige tidsforbrug er på årsbasis 29 timer i gennemsnit, hvilket svarer til $\frac{3}{4}$ arbejdsuge. International elite bruger ca. $\frac{1}{3}$ mere tid på deres idrætsaktivitet end national elite og talentfuld ungdom. Den internationale elite i fire af de idrætsgrene, hvor dansk idræt klarer sig bedst – cykling, håndbold, badminton og sejlsport – bruger i gennemsnit mere end en normal arbejdsuges længde på deres idræt.

Det store tidsforbrug kan skabe visse konflikter i forhold til eliteidrætsudøvernes arbejde. Deltidsarbejde, arbejdspladsskift og arbejdsløshed kan i forskelligt omfang være forårsaget af idrætskarrieren og den tid, der af eliteidrætsudøverne bruges på denne karriere. Til gengæld oplyser de fleste, som har arbejde, at de ikke har vanskeligheder med at få fri i nødvendigt omfang til at dyrke deres idræt.

Lidt over halvdelen af eliteidrætsudøverne er under uddannelse, og også i forhold til uddannelsen skaber tidsforbruget problemer, selv om de uddannelsessøgende nok i forhold til dem, der har arbejde, i højere grad er i stand til at tilrettelægge hverdagen efter idrætsaktiviteten. Næsten halvdelen angiver, at de har problemer med mødetider, kursusterminer og eksamenstidspunkter, og det er tydeligt, at problemerne bliver desto større, jo højere idrætsligt niveau der er tale om. For næsten $\frac{1}{3}$ af de eliteidrætsudøvere, der er under uddannelse, og $\frac{1}{10}$ af dem, der har afsluttet uddannelsen, oplyses det, at idrætskarrieren har medført en forlængelse af uddan-

[Ministeren for kulturelle anliggender]

nelsen. Også disse problemer har en tydelig sammenhæng med det idrætslige niveau.

Eliteidrætsudøverne er i undersøgelsen blevet bedt om at karakterisere deres trænings- og konkurrencebetingelser. Det oplyses, at adgangen til instruktion ud over daglig træning volder de største problemer, men også mulighederne for kompensation for indkomsttab og adgangen til træningslejre og lignende nævnes som utilfredsstillende.

Gennemgående har den internationale elite større problemer med trænings- og konkurrencebetingelserne end den nationale elite og talentfuld ungdom.

Generelt peger undersøgelsen på behov for forbedringer på især tre områder: bedre instruktion, centralisering af en række eliteidrætsorienterede støttefunktioner og bedre muligheder for at kombinere idræt med arbejde/uddannelse.

Vendes blikket mod specialforbundene, som er tilrettelæggere af eliteidrætsarbejdet, fremlægger udvalget værdifuldt materiale til vurdering af situationen.

Lidt over halvdelen af specialforbundenes samlede indtægter stammer fra tipsmidlerne. De øvrige indtægter fordeler sig på kontingenter, entréindtægter, sponsorindtægter m.m. Indtægts- og udgiftssiden varierer stærkt fra specialforbund til specialforbund. De tre største forbund (fodbold, håndbold og badminton) har på indtægtssiden relativt store entré-, sponsor- og transmissionsindtægter. Til gengæld er tilskuddet fra tipsmidlerne og kontingentindtægterne af mindre betydning. I de mindste forbund er forholdet omvendt.

Omkring $\frac{3}{4}$ af specialforbundenes udgifter anvendes direkte eller indirekte på elitearbejdet, heraf næsten 60 pct. på den internationale elite. Kategorierne national elite og talentfuld ungdom får hver ca. 20 pct. Specialforbundenes udgifter pr. eliteidrætsudøver er 10-15 gange så store på den internationale elite som på den nationale elite. Opgøres udgifterne på mandlige og kvindelige udøvere, er der kun en mindre forskel i mændenes favor.

Hovedparten af udgifterne går til betaling af rejser og ophold ved landskampe og træningssamlinger, til finansiering af stævner og turneringer og til trænerlønninger. En del af udgifterne har dog karakter af kontant støtte til den enkelte eliteidrætsudøver i form af f.eks. erstatning for tabt arbejdsfortjeneste,

kosttilskud, kørselstilskud og tilskud til rekvisitter og redskaber.

Hovedparten af forbundene finansierer en del af deres aktiviteter med sponsormidler. De fleste af midlerne anvendes til særlige formål (landskampe, deltagelse i OL, VM, EM og lignende), som er fastlagt på forhånd. Specialforbundenes kontante sponsormidler udgjorde i 1981 ca. 3,4 mill. kr., svarende til 6 pct af deres samlede indtægter. Medtages sponsorindtægter på især foreningsniveau, anslås det, at de samlede sponsorindtægter i 1981 udgjorde ca. 27 mill. kr.

Forbundene angiver i det fremlagte materiale, at de mest presserende problemer i elitearbejdet er mangelen på henholdsvis instruktører, tilstrækkelige støtteforanstaltninger over for den enkelte eliteidrætsudøver, faciliteter og organisatoriske initiativer med henblik på elitearbejdet.

I en vurdering af den fremtidige eliteidrætspolitik er der overvejende stemning blandt specialforbundene for at satse mere på eliteidræt og bedre eliteresultater. Fortsættes den hidtidige linie, mener de fleste, at konsekvensen vil blive en ringere dansk position i international eliteidræt. Iværksættes en nedprioritering af eliten, vil det ifølge de fleste forbund betyde en generel tilbagegang for al idræt.

Det af udvalget fremlagte materiale har skabt et glimrende grundlag for en vurdering af såvel eliteidrætsudøvernes som specialforbundenes situation. Det fremgår, at der bruges mange ressourcer på at frembringe eliteresultater, men det fremgår også, at der er behov for en lang række fundamentale ændringer i grundlaget for dette arbejde.

Eliteidrætsudvalget fremlægger i betænkningen udkast til en model for det fremtidige elitearbejde, som dels vil kunne tilgodese kravene om en effektivisering af arbejdet, dels vil kunne sikre, at dette arbejde foregår på en socialt og samfundsmæssigt forsvarlig måde. Ganske vist dokumenteres det i betænkningen, at eliteidrætsudøverne kan karakteriseres som en forholdsvis privilegeret gruppe uddannelsesmæssigt og socialt, og ganske vist har dansk eliteidræt målt i vesteuropæisk sammenhæng klaret sig udmærket de senere år, men der er tale om et billede af en situation, som er under meget stærk forandring. At nuværende danske eliteidrætsudøvere - trods en meget stærk tidsmæssig in-

[Ministeren for kulturelle anliggender]

vestering i idrætskarrieren – i store træk kan beskrives som privilegerede, ændrer ikke ved den kendsgerning, at kravene i disse år skærpes så voldsomt, at en fortsættelse af de hidtidige vilkår for at dyrke eliteidræt med sikkerhed betyder, at menneskelige omkostninger på det uddannelsesmæssige og sociale område vil indtræffe, hvis dansk eliteidræts internationale status blot skal bevares.

Udvalget – og dermed også den samlede idræt – har været enig om det fremsatte forslag.

Regeringen er med udvalget enig i, at hvis dansk eliteidræts status skal bevares, er de gode viljer ikke længere tilstrækkeligt. Der må – også økonomisk – ydes en samfundsmæssig indsats, som sikrer denne status.

Regeringen kan derfor i hovedtrækkene følge udvalgets forslag til en løsning af dansk eliteidræts problemer og fremlægger i det følgende hovedlinierne i en konstruktion for varetagelse af eliteidrætsarbejdet, som i det væsentlige bygger på udvalgets forslag. En lang række enkeltheder i modellen må naturligvis drøftes nærmere, men det er vigtigt med en tilkendegivelse her i tinget, før det fornødne lovforslag udarbejdes.

Til varetagelse af den overordnede styring af den fremtidige udvikling af eliteidrætten foreslås oprettet en selvejende institution kaldet Dantop. Dantop skal sikre koordination og effektivisering af ressourceanvendelsen inden for eliteidrætsområdet gennem samarbejde med danske idrætsorganisationer.

Det daglige arbejde med udvikling af eliten (rekruttering, instruktion, trænings- og konkurrencetilrettelse) vil fortsat hovedsagelig påhvile Dansk Idræts-Forbunds specialforbund. Det er i det hele taget ikke tanken med oprettelsen af Dantop at indføre nogen form for offentlig styring af idrætsarbejdet. Dette vil stadig bero på idrætten selv.

Dantop skal tage sig af en lang række opgaver, hvoraf nogle har generel karakter og dermed vil få betydning for en større del af idrætten og andre en mere speciel karakter rettet mod den enkelte eliteidrætsudøver.

Dantops opgaver kan opdeles i følgende hovedområder:

- Varetagelse af den overordnede planlægning af arbejdet med eliteidrætten.
- Etablering af uddannelsesmæssige, arbejdsmarkeds-mæssige og sociale støttefor-

anstaltninger for at tilpasse eliteidrætsudøvernes tilværelse på kort og lang sigt til eliteidrættens særlige krav.

- Udvikling af træning og instruktion gennem tilrettelæggelse af uddannelses tilbud på højt niveau.
- Forbedring af anlæg og faciliteter gennem overordnet koordination af eksisterende faciliteter og planlægning af eventuelle nyinvesteringer.
- Styrkelse af den idrætsmedicinske service med henblik på både forebyggende rådgivning og bedre varetagelse af skader.
- Formidling af forskningsresultater til idrættens instruktører, trænere og aktive.
- Konsulentbistand i forbindelse med behov for rådgivning og vejledning.
- Støtte til eliteidrætsudøvere, dels med henblik på at frigøre mere tid til træning, dels til dækning af udgifter i forbindelse med idrætsaktiviteten. Støtten tildeles efter individuelle kvalitets- og behovskriterier.
- Etablering af et særligt produktions-selskab, Dantop-Produktion, som skal sælge rettigheder og markedsføre ydelser i forbindelse med eliteidræt i en etisk forsvarlig form.

De opgaver, som Dantop skal varetage, forudsætter oprettelsen af en selvstændig organisation med en lønnet daglig ledelse. Det vil være utænkeligt, at så omfattende arbejdsopgaver kan pålægges frivillige idrætsledere. Den lønede stab vil være ansvarlig over for en bestyrelse samt et repræsentantskab, hvori idrætten og en række institutioner med tilknytning til idrætten indgår. Repræsentantskabet skal være forum for principielle drøftelser af eliteidrættens udvikling med henblik på fastlæggelse af generelle retningslinier for Dantops virksomhed. Da eliteidrætsarbejdets udvikling som ovenfor nævnt også fremtidig skal henlægges til idrætten selv, er det ikke hensigten at lade repræsentanter for det offentlige indgå i repræsentantskabet.

Bestyrelsen vil få den almindelige ledelse af Dantops virksomheder og fordele de til rådighed værende midler i overensstemmelse med de af kulturministeren fastsatte vedtægter for institutionen og repræsentantskabets retningslinier. Bestyrelsen bør bestå af 7 medlemmer, hvoraf 5 udpeges af repræsentantskabet og 2 af kulturministeren, herunder formanden.

[Ministeren for kulturelle anliggender]

Der er grund til at formode, at Dantop vil få en større uformel autoritet og dermed større opbakning end eksisterende institutioner på området. Offentlige myndigheder forventes i deres idrætspolitiske overvejelser og handlinger at slutte op om de principper, der ligger til grund for Dantop, og kanalisere støtte til eliteidrætten gennem dette system. Der er ligeledes grund til at forvente, at Dansk Idræts-Forbund, Danmarks Olympiske Komité, specialforbundene samt Dansk Idrætselite Komité afgiver kompetence på områder, som vedrører Dantops funktion som varetager af fællesopgaver for eliteidrætten.

Som det fremgik af eliteidrætsudvalgets undersøgelser, foreligger der i dag en koncentrationstendens mod storbyområder i eliteidrættens udvikling. Dette rummer en række planlægningsmæssige fordele, idet behovet for kvalificeret instruktion, kvalificerede træningspartnere, idrætsmedicinsk service og uddannelsesmæssige foranstaltninger bedre kan imødekommes, hvis indsatsen samles geografisk, ligesom anlægsinvesteringerne kan begrænses og planlægges rationelt.

Der må derfor i den fysiske struktur arbejdes med en centralisering af indsatsen, idet der sondres mellem hovedcentre, regionalcentre og talentcentre.

Hovedcentrene skal være samlingssteder for eliten på internationalt niveau. Her vil den daglige træning foregå, og her vil eliteidrætsudøverne kunne tilbydes vejledning vedrørende deres idrætslige, økonomiske, uddannelsesmæssige og sociale situation. Dantop vil være ansvarlig for tilrettelæggelse af centrenes servicetilbud. Hovedcentrene vil samtidig fungere som hjemsted for trænings-samlinger, landsholdsforberedelse og instruktionskurser, dvs. rumme tilstrækkelige indkvarteringsmuligheder, og de vil være stedet, hvorfra landstrænerens virksomhed udgår. Hovedcentrene vil kunne anvendes af beslægtede idrætsgrene, hvorved en række fællesfaciliteter kan påregne optimal udnyttelse. For enkelte af de mest udbredte idrætsgrene kan der blive tale om mere end ét hovedcenter.

Det er nødvendigt at definere en regional struktur for elitearbejdet således, at den nationale elite på landsplan via regionalcentre kan tilbydes træningsmuligheder på højt niveau samt idrætsmedicinsk vejledning, visse

former for testning og forskellige former for personlig vejledning og bistand. Træningsarbejdet på disse centre bør ske i samarbejde med regionens eliteklubber og deres trænere, men under koordination af en lands- eller forbundstræner.

Endelig vil behovet for en struktur for talentrekruttering kunne imødekommes i form af talentcentre med ansvar for kontakten med talentfulde idrætsudøvere og med tilbud om træning, vejledning og andre former for rådgivning. Talentcentrene vil være udvalgte lokale klubber, som i overensstemmelse med deres målsætning har fået tillagt denne funktion.

Det er vigtigt at påpege, at etablering af centrene kun i begrænset omfang vil stille krav om nye anlægsinvesteringer. Udmærkede faciliteter findes allerede i stort omfang, herunder også på skoler, seminarier og andre uddannelsesinstitutioner. I et vist omfang må der imidlertid ske en omstrukturering af eksisterende faciliteters anvendelse. Det afgørende i centeropbygningen er at skabe klarhed i organiseringen og udviklingen af elitearbejdet.

Udviklingen i de kommende år på eliteidrætsområdet vil være ressourcekrævende, fordi den internationale konkurrence er så intens. Opnåelsen af konkurrencedygtige resultater forudsætter en eliteidrætsstruktur, hvor der er skabt en effektiv koordinering og styring af facilitetssiden, træning og instruktion, idrætsmedicinsk service og forskning. En sådan struktur kan etableres under økonomiske forudsætninger af forskellig karakter, og en meget vigtig drivkraft i udviklingen af eliteidrætten er, at der er et betydeligt behov for den underholdningsværdi, eliteidrætten repræsenterer, og dermed også for de afledte virkninger, der er knyttet til denne værdi. Store markedsmæssige interesser af forskellig art betyder tilførsel af økonomiske ressourcer til den absolutte elite af et omfang, som for blot få år siden var utænkelig.

Der er ingen tvivl om, at eliteidrætten i de kommende år vil være en del af det danske idrætsbillede uanset valg af finansieringsgrundlag for sektorens udvikling. Idrætsorganisationerne, tilskuere og TV-seere samt private virksomheder vil skabe et finansieringsgrundlag. Udvalgets betænkning har imidlertid fremlagt en række argumenter, som gør det både rimeligt og nødvendigt, at det of-

[Ministeren for kulturelle anliggender]

fentlige indtræder mere direkte i eliteidrættens finansieringsside og dermed i styringen af sektorens fremtidige udvikling for at sikre, at den sker på en socialt og samfundsmæssigt forsvarlig måde.

Eliteidrætsudøver bliver man kun, hvis man i en meget ung alder – i visse idrætsgrene 7–10 års alderen – påbegynder en målrettet træningsindsats. Rapporten om eliteidrætsudøvernes situation viser, at eliteidrætten medfører meget dybtgående indgreb i et ungt menneskes liv, og kravene skærpes meget betydeligt i disse år. Idrætskarrieren slutter for de fleste på et tidspunkt mellem det 20. og 30. år. Derfor er der brug for uddannelsesmæssige og sociale foranstaltninger, som sikrer, at eliteidrætsudøvere forberedes også på den del af tilværelsen, som falder efter idrætskarrierens afslutning, og det stiller krav om et samarbejde mellem offentlige institutioner og idrætssektoren.

En udvikling af eliteidrætten efter retningslinierne i Dantop-modellen forudsætter et stabilt finansieringsgrundlag. I dag udgør sponsorindtægterne blot et supplement, som muliggør en vis ekstrasatsning, men denne indtægt er på længere sigt så uvis, at den ikke kan danne grundlag for en langsigtet elitepolitisk planlægning.

Udvalget har derfor fremsat forslag om, at det offentlige direkte indgår i Dantops finansieringsgrundlag, ligesom det forudsættes, at idrætten bidrager til finansieringen dels gennem halvdelen af Danmarks Olympiske Komités andel af tipoverskuddet, dels gennem et specialforbundsbidrag på 5 pct. af Dansk Idræts-Forbunds andel af tipsmidlerne og dels gennem indtægter via Dantop-produktionens virksomhed.

Gennem anvendelse af de kommunale anlæg, som centrene knyttes til, vil kommunerne endvidere bidrage indirekte og delvis til finansieringen af Dantop-modellen.

Udvalget forestiller sig Dantop-modellen realiseret i 3 faser, hvor finansieringsbehovet vil udgøre henholdsvis 15, 30 og 45 mill. kr., hvoraf 2/3 finansieres af staten, mens 1/3 finansieres af idrætten selv og ved indtægter fra bl.a. Dantop-produktion. Når institutionen er fuldt udbygget, tænkes udgifterne fordelt således:

	pct.
Administration	5
Konsulentbistand.....	25
Individuel støtte til eliteidrætsudøvere .	25
Støtte til arrangementer m.v.....	5
Anlæg og faciliteter	15
Træning og instruktion.....	15
Uddannelses/arbejdsmarkedsforanstaltninger.....	5
Idrætsmedicin og -forskning.....	5

Det statslige bidrag er af udvalget foreslået tilvejebragt gennem en gradvis nedsættelse af statsafgiften på tipning (og V 6-spil) fra 19 til 16 pct.

Regeringen er med udvalget enig i, at et stabilt finansieringsgrundlag er nødvendigt for en udvikling af eliteidrætten efter de beskrevne retningslinier, ligesom man som et foreløbigt udgangspunkt kan tiltræde den foreslåede udgiftsfordeling. Man forudsætter herved, at statens bidrag fortrinsvis anvendes til dækning af udgifterne ved de generelle foranstaltninger, mens den individuelle økonomiske støtte til idrætsudøverne finansieres af idrættens eget bidrag.

Regeringen finder derimod ikke den af udvalget foreslåede finansieringsmåde – nedsættelse af statsafgiften – realiserbar. Man finder i stedet, at finansieringsgrundlaget for Dantop kan tilvejebringes ved, at den del af tipstjenestens overskud (og overskuddet af V 6-spil), som ifølge tipsloven overføres til kulturministeriet til anvendelse til støtte af almenkulturelle formål, i stedet anvendes til finansiering af Dantops virksomhed. Denne andel af overskuddet er ifølge tipsloven 5/7 af 7 pct. og udgjorde i regnskabsåret 1982-83 12,3 mill. kr. Dantops virksomhed vil herefter kunne udbygges i takt med den forventede stigning i tipsomsætningen og omsætningen på V 6-spil.

Denne løsning forudsætter, at der på kulturministeriets finanslovsafsnit optages en rådighedsbevilling til støtte af de formål af almenkulturel art, som hidtil er blevet støttet af tipoverskuddet. Denne finanslovbevilling vil blive tilvejebragt ved omprioriteringer inden for kulturministeriets bevillingsramme.

Regeringen agter derfor i folketingssamlingen 1984-85 at fremsætte forslag om ændring af tipsloven efter først med idrætsorganisationerne at have ført drøftelser om den nærmere tilrettelæggelse af Dantops opbygning.

Socialministerens redegørelse af 11/4 84 om de forskellige sider af narkotikaproblemet.

(Redegørelse nr. R 10).

Socialministeren (Palle Simonsen):

Antallet af stofmisbrugere – dvs. injektionsmisbrugere – er i de senere år blevet anslået til 6.000–10.000, og det skønnes, at antallet har været stationært fra midten af 70'erne efter en kraftig stigning i slutningen af 60'erne og begyndelsen af 70'erne.

Man har konstateret en udvikling, hvorefter flere og flere af de hårdest belastede stofmisbrugere har været gennem talrige mislykkede nedtrappingsforsøg i det traditionelle behandlingssystem. Det har heller ikke været muligt at formindske tilgangen af nye stofmisbrugere. Det antages, at der er en årlig tilgang af nye stofmisbrugere på mellem 300 og 1.000 personer og en tilsvarende afgang. En stor del af afgangens skyldes dødsfald, der siden 1980 er faldet fra 165 til 139 i 1983.

Kønsfordelingen blandt misbrugerne i kontakt med behandlingsinstitutionerne er $\frac{2}{3}$ mænd og $\frac{1}{3}$ kvinder. Gennemsnitsalderen har de senere år været jævnt stigende og er nu ca. 27 år, noget højere for mænd end for kvinder. Den stigende gennemsnitsalder betyder, at de fleste klienter har et langvarigt misbrug bag sig, oftest mere end 6 år.

Et relativt nyt og alvorligt problem er det stigende antal gravide stofmisbrugere eller stofmisbrugere med børn. Af de ca. 3.000 stofmisbrugere, der i 1982 var i kontakt med behandlingsinstitutionerne, udgjorde gruppen familier/mødre ca. 325. Disse havde tilsammen 350 børn.

I fængslerne og arresthusene hensidder ca. 800 registrerede stofmisbrugere med en gennemsnitsalder på knap 28 år, hvoraf halvdelen beskrives som vanemæssige misbrugere af andre stoffer end cannabis (hash), dvs. hårde misbrugere. Det anslås, at der er et tilsvarende antal stofmisbrugere under den fri kriminalforsorg. Der skulle således være tale om 1.500–1.600 stofmisbrugere i kriminalforsorgens regie, heraf 700–800 hårde stofmisbrugere.

I redegørelsen beskrives de forebyggende initiativer i bred forstand og de behandlingstilbud, som vi må satse på for at mindske narkotikamisbruget.

I den forbindelse skal det understreges, at det oplysende arbejde, ikke mindst i folkeskolen, er vigtigt. Der skal heller ikke være nogen tvivl om, at regeringen er imod alle forsøg på legalisering af hash, som har været udgangspunktet for mange hårdt belastede narkomaner.

Vi kommer dog ikke uden om at erkende, at nok kan man dæmme op for udbredelsen af narkotika – og det er i sig selv uhyre vigtigt – gennem disse foranstaltninger, men familie- og samfundsforhold er væsentlige faktorer, når vi skal vurdere, hvorfor den enkelte kommer ud i narkotikamisbrug.

Familien har en meget vigtig opgave her. Uddannelse, arbejde, bolig, fritid er betydningsfulde faktorer. Et godt fungerende socialt netværk i lokalmiljøet er væsentligt.

Behandlingstilbud, der gives, må i alt overvejende grad fortsat baseres på frivillighed og være fleksible. Af hensyn til de ældre og hårdt belastede stofmisbrugere er det påkrævet at finde nye veje, bl.a. også metoder til i højere grad at fastholde stofmisbrugerne i behandlingssystemet, men behandlingen må fortsat hovedsagelig være en socialpædagogisk opgave.

Da det er afgørende nødvendigt at tage fat på problemet med de hårdt belastede stofmisbrugere, der har været gennem mange mislykkede nedtrappingsforsøg, og som derfor hverken ønsker eller har gavn af fortsat behandling i det traditionelle behandlingssystem, finder regeringen imidlertid, at der er behov for større fleksibilitet i brugen af metadon i forbindelse med socialpædagogisk støtte.

Regeringen er opmærksom på, at Københavns kommune som et led i behandlingen af de ældre, hårdt belastede stofmisbrugere har iværksat en forsøgsordning med plads til 40 klienter, hvori indgår længerevarende metadonbehandling. En rapport om forsøget viser, at der for de fleste klienters vedkommende er en klar tendens til bedring af deres almene tilstand, boligmæssige forhold og sociale forhold specielt i forbindelse med bedring af beskæftigelse og økonomi. Endvidere synes der at være en klar tendens til bedring med hensyn til kriminel adfærd.

Ansvar for behandling af stofmisbrugere ligger som bekendt i amtskommunerne, der sammen med primærkommunerne også har ansvaret for forebyggelsen. De centrale myn-

[Socialministeren]

digheder vil fortsat støtte de lokale myndigheder med den fornødne bistand til at varetage disse opgaver.

Med henblik på at styrke indsatsen har jeg medtaget følgende temapunkter i redegørelsen, således at disse kan indgå i amtskommunernes og kommunernes tilrettelæggelse af narkotikabehandlingen.

Temapunkterne er udarbejdet i samarbejde med indenrigsministeriet, justitsministeriet, landbrugsministeriet, ministeriet for skatter og afgifter, undervisningsministeriet, sundhedsstyrelsen, socialstyrelsen, Amtsrådsforeningen, Københavns og Frederiksberg kommuner samt alkohol- og narkotikarådet.

Forebyggende foranstaltninger.

Forebyggende foranstaltninger mod narkotikamisbrug kan antage flere forskellige former.

Den overordnede forebyggelse på dette område udgøres af samfundets socialpolitiske foranstaltninger i bred forstand, og sideløbende hermed findes der forebyggende foranstaltninger specifikt rettet mod narkotikamisbrug. Således kan nævnes politiets og toldmyndighedernes indsats for at reducere – eller helst fjerne – det illegale narkotikamarked; og man kan nævne loven om euforiserende stoffer, hvorefter det er forbudt at handle med, udlevere, modtage, fremstille, bearbejde eller besidde en lang række euforiserende stoffer.

a. Oplysning.

Den oplysningsmæssige side af det forebyggende arbejde må have en central plads i bestræbelserne for at bekæmpe narkotikamisbruget. Det er navnlig vigtigt at styrke oplysningsindsatsen i skolerne, ungdomsklubberne og i foreningerne med henblik på at stoppe tilgangen af nye stofmisbrugere.

På centralt plan varetages oplysning om narkotika af alkohol- og narkotikarådet samt af undervisningsministeriets konsulent vedrørende alkohol- og narkotikasager.

Det er tanken, at man fra centralt hold stiller materiale til rådighed, som kan anvendes i og tilpasses til forskellige lokale miljøer og deres forskellige behov, mens kommuner og amtskommuner stiller personalemæssige ressourcer til rådighed til at formidle de statslige materialer til målgrupperne og i et

vist omfang også selv producerer mere lokalt prægede materialer. Nogle amtskommuner har ansat alkohol- og narkotikakonsulenter til varetagelse af bl.a. oplysningsvirksomheden. I og med ansættelsen af disse konsulenter er der sket en markant øgning i den forebyggende oplysende aktivitet i disse amtskommuner. Det kan derfor anbefales, at der oprettes konsulentstillinger i flere amtskommuner.

Det er vigtigt, at der hele tiden sker en udvikling og omstilling i den forebyggelsesrettede oplysningsvirksomhed, idet selve misbrugsformerne og den sociale struktur i misbrugerens tilværelse stadig ændres.

b. Politiets indsats.

Information omkring narkotikamisbrug, særlig i relation til kriminalitet, indgår som et led i det kriminalpræventive arbejde, der løbende udføres som en del af politiarbejdet. Endvidere har særlig Det kriminalpræventive Råd i samarbejde bl.a. med social- og sundhedsforvaltninger, skoler og politi (det såkaldte SSP-samarbejde) udført en omfattende oplysningsvirksomhed omkring misbruget, særlig i relation til kriminalitet. Det nævnte oplysningsarbejde udføres og udbygges fortsat.

Den politimæssige indsats mod narkotikamisbruget prioriteres højt af den nuværende regering, og der foregår inden for politiet løbende overvejelser omkring den bedst mulige tilrettelæggelse af politiindsatsen. Denne indsats har især til formål gennem et systematisk efterforskningsarbejde mod narkotikaens mellemhandlere og bagmænd at bremse tilgangen af narkotika mest muligt. Her kan ekstraordinære efterforskningsmetoder være af helt afgørende betydning, f.eks. telefon- og rumaflytning eller politiagenters fingerede opkøb af narkotikapartier.

En anden vigtig del af politiindsatsen tager sigte på at reducere handelen med narkotika på gadeplanet – dels af almindelige ordensgrunde, dels for at gøre det sværere for unge mennesker at erhverve stofferne.

c. Toldvæsenets indsats.

Toldvæsenets deltagelse i bekæmpelsen af den illegale narkotikatrafik sker hovedsagelig som led i toldvæsenets kontrol ved grænserne, og toldvæsenets bestræbelser på at imø-

[Socialministeren]

degå den udvikling i smuglerierne af narkotika, der har kunnet konstateres i de senere år, tager derfor sigte på at styrke denne kontrol. Kontrolresultaterne i kalenderåret 1983 er således på alle punkter forbedret i forhold til året før.

Der er gjort en betydelig indsats på det uddannelsesmæssige område. Alene i 1983 har over 400 af toldvæsenets medarbejdere deltaget i kurser om narkotikabekæmpelse, og aktiviteterne på dette felt vil blive fortsat i den kommende tid.

Ved ansættelse af 40 toldbetjente på prøve i 1982 opnåedes blandt andet, at ældre, erfarne toldtjenestemænd kunne frigøres til en ekstra indsats i bekæmpelsen af narkotikasmugleriet. I 1984 ansættes yderligere ca. 60 toldbetjente på prøve, og ca. halvdelen af disse vil efter fornøden uddannelse blive indsat i trafikkontrollen og dermed indgå i den styrke, der bl.a. skal deltage i bekæmpelsen af narkotikasmugleriet.

Toldvæsenet samarbejder med udenlandske myndigheder og internationale organisationer og med politiet her i landet om bekæmpelse af den organiserede illegale narkotikatrafik. Dette samarbejde er af stor betydning også for toldvæsenets narkotikabekæmpelse og har ført til afsløring af en række narkotikakurerer og af personer, der har modtaget, transporteret, organiseret eller finansieret narkotikasmugleri.

d. Blandingsmisbrug – spørgsmål om større kontrol med sove- og nervemedicin m.v.

Det er fra forskellig side fremført, at misbrugsmønstret i de seneste par år i tiltagende grad domineres ved at være et blandingsmisbrug, og at lægeordineret medicin indgår med større vægt end tidligere i dette blandingsmisbrug.

Størrelsen af dette blandingsmisbrug kendes ikke, men sundhedsstyrelsen er opmærksom på problemet og finder, at der bør sættes ind for at nedsætte blandingsmisbruget.

Sundhedsstyrelsen har således aftalt med embedslægeinstitutionerne, at institutionerne må iværksætte receptundersøgelser ud fra deres lokale kendskab til lægerne, herunder oplysninger fra behandlingsinstitutionerne og samrådene. Sundhedsstyrelsen forventer, at receptundersøgelser af denne art i langt større omfang og med langt færre ressourcer vil

give mulighed for at afsløre enkelte lægers uansvarlige ordination af afhængighedsskabende lægemidler til stofmisbrugere. Sundhedsstyrelsen vil, såfremt der konstateres tilfælde af denne art, skride ind over for de pågældende læger

e. Dyrkning af hash og opiumsvalmuer.

Efter den gældende lovgivning beror det på en vurdering i den konkrete situation, hvorvidt der er tale om dyrkning af hash til lovligt formål. Såvel politiet som anklagemyndigheden er opmærksom på situationer, hvor dyrkning af hash ikke synes at have et rimeligt formål. Om der konkret foreligger en overtrædelse af lov om euforiserende stoffer, afgøres af domstolene. Der verserer for tiden et antal sager om disse problemer ved domstolene, og når sagerne er endeligt afgjort, vil der kunne tages stilling til, hvorvidt loven om euforiserende stoffer bør ændres til at omfatte et generelt forbud mod dyrkning af hash (cannabis), uanset formålet.

Landbrugsministeriet har oplyst, at hamp/hash ikke længere dyrkes som landbrugsafgrøde, og at der vil være forståelse for et evt. forbud, hvis det kan bidrage til løsning af et samfundsproblem. Det kan oplyses, at Vesttyskland i 1981 har forbudt dyrkning af hamp.

For så vidt angår dyrkning af opiumsvalmuer er der tale om en traditionel produktion i landbruget, der også har betydning som vekselafgrøde. Den danske produktion anvendes i bageriindustrien, og stort set hele produktionen eksporteres. I høståret 1982-83 beløb eksporten sig til 21,3 mill. kr.

Landbrugsministeriet er betænkeligt over for et generelt forbud mod dyrkning af hamp og opiumsvalmuer i Danmark, dels ud fra handelsmæssige betragtninger i forbindelse med EF og dels for så vidt angår valmuer ud fra økonomiske betragtninger.

Øget inddragelse af enkeltpersoner, grupper af borgere samt frivillige organisationer og foreninger i bekæmpelsen af narkotikamisbruget.

De lokale initiativer, der inddrager grupper af borgere og foreninger, bør fortsat være et vigtigt led i narkotikabekæmpelsen. Dette bør ske i det opsøgende arbejde over for risikogrupper, hvor man inddrager borgerne aktivt. De frivillige organisationer og

[Socialministeren]

foreninger vil kunne spille en aktiv rolle i dette arbejde.

Især i arbejdet med ungdomsgrupper og unge, der er i fare for at havne i en misbrugssituation, er det vigtigt at arbejde med en inddragelse og anvendelse af de unges egne ressourcer, dvs. at arbejde for at fremme de unges eget engagement i at skabe positive alternativer til misbrugsmiljøer.

For at styrke forebyggelsen af misbrugsproblemer har alkohol- og narkotikarådet anbefalet, at kommunerne i højere grad bør prioritere socialt gruppe- og miljøarbejde. Dette vil i samarbejde med den enkelte og grupper af borgere skabe positive alternativer til misbrugsmiljøer og hindre, at et begyndende misbrug udvikler sig til et belastende misbrug.

For at forbedre samarbejdet og koordineringen af det oplysende og forebyggende arbejde på såvel alkohol- som narkotikaområdet har alkohol- og narkotikarådet besluttet at indbyde de private organisationer, der arbejder med misbrugsproblemer, til en konference i løbet af 1984. Dette vil bl.a. ske i et samarbejde med formanden for det sociale kontaktudvalg til frivillige organisationer og sociale netværk i øvrigt. På denne måde koordineres hele indsatsen for at skabe størst mulig bredde i det sociale arbejde og dermed et mere menneskeligt system.

Forskning.

På nordisk plan arbejdes der for tiden med en kortlægning af narkotikamisbrugets omfang.

Herudover er der et påtrængende behov for en forkningsmæssig bistand med henblik på en indholdsmæssig beskrivelse og analyse af det bestående behandlingssystem, herunder en produktevaluering.

Endvidere er der et stort behov for en bedre beskrivelse af misbrugerne, dvs. deres motiver for at tage stoffer, hvilke stoffer de tager, hvor meget og hvor hyppigt og til hvilken pris, hvordan de selv oplever fordele og omkostninger ved misbrugstilværelsen osv. – med henblik på en bedre og mere differentieret udnyttelse af behandlingssystemet.

Socialministeriet er i gang med at undersøge mulighederne for at fremme en sådan forskning.

Planlægning.

De kommunale og amtskommunale institutioner, der tager sig af behandlingen af stofmisbrugere, er omfattet af planlægningen på social- og sundhedsområdet.

Det er under overvejelse at opfordre kommunerne og amtskommunerne til at tage bekæmpelsen af alkohol- og narkotikamisbruget op som et særligt deltema i social- og sundhedsplanlægningen.

De fremtidige behandlingstilbud navnlig til ældre stofmisbrugere.

Behandlingen af stofmisbrugere er og vil fortsat hovedsagelig være en socialpædagogisk opgave, hvor det afgørende er at give de enkelte stofmisbrugere et individuelt tilpasset socialpædagogisk behandlingstilbud tilknyttet den fornødne lægelige og psykiatriske bistand. Amtsungdomscentrene vil derfor fortsat være det primære led i den danske narkotikabehandling.

Behandlingstilbuddene for stofmisbrugere har udviklet sig igennem en periode på ca. 15 år. Der er opnået resultater og udviklet megen ekspertise på området i disse år, men det er desværre også en kendsgerning, at mange af vore stofmisbrugere er »gamle« både i henseende til alder og til misbrugskarriere, det vil sige, at de eksisterende behandlingstilbud ikke har kunnet afhjælpe deres misbrugsproblemer.

For at få denne svært belastede, socialt, fysisk og psykisk nedbrudte målgruppe i tale er det af afgørende betydning, at man forsøger at møde klienten dér, hvor han/hun befinder sig, og giver hjælpen et indhold, der opleves positivt og rationelt af klienten. Konsekvensen heraf vil bl.a. være, at man må opgive det ofte fremsatte krav om stoffrihed som betingelse for behandling og i stedet forme tilbuddene således, at de er på niveau med stofmisbrugerens umiddelbare behov.

Behandlingstilbuddene skal derfor ikke ensidigt sigte på at »helbrede« misbruget, men også kunne tilbyde rehabiliterende foranstaltninger, medens misbruget endnu pågår.

Behandlingssystemets målsætninger bør være realistiske og opnåelige for stofmisbruger. Det betyder, at man må arbejde med et sæt af målsætninger, der under behandlingsforløbet kan bevæge sig fra den lavest

[Socialministeren]

mulige til den højest mulige forbedring af stofmisbrugerens livsvilkår.

Den åbne ambulante rådgivende virksomhed.

Et centralt element i det lokale behandlingssystem bør være den åbne ambulante rådgivende virksomhed med behandlingsmæssige, visiterende og koordinerende funktioner, herunder mulighed for at kunne inddrage *hele* det eksisterende behandlings- og revalideringsapparat m.v. i arbejdet.

Den ambulante behandling skal være et supplement til de øvrige velkendte behandlingsforanstaltninger, fordi denne behandlingsform bedre end andre giver mulighed for en bred og hurtigt indsættende kontakt til stofmisbrugerne, bedre end andre foranstaltninger giver mulighed for at arbejde med graduerede mål, herunder også mulighed for at hjælpe og støtte klienter, som ikke umiddelbart ønsker stoffrihed, og endelig fordi eksistensen af det ambulante tilbud giver bedre mulighed for koordinering af samfundets samlede behandlingstilbud.

Åbne ambulante rådgivninger er allerede etableret i flere af de større byer. Der er således ikke tale om en omfattende omlægning af de behandlingsmæssige foranstaltninger, men dels om en opprioritering af den ambulante virksomhed, dels om en ændring af behandlingsmålsætningen.

Det anbefales, at indsatsen særlig styrkes her, eventuelt i form af forsøgsordninger.

Akutbehandling.

Ud over en udbygning af den ambulante behandling må der udvikles en døgnåben akutfunktion for stofmisbrugere, således at stofmisbrugere i akut krise altid kan få en behandlingsmæssig kontakt. Endvidere vil en akutfunktion give pårørende, praktiserende læger, kriminalforsorg, politi, bistandskontorer m.fl. en reel henvisningsmulighed.

Københavns kommune har startet et akutcenter i 1982. Det ser med knap 3.000 henvendelser i de første 9 måneder klart ud til, at centret opfylder et stort behov.

Metadonbehandling.

Behandlingen af stofmisbrugere her i landet er som nævnt hovedsagelig en socialpædagogisk opgave med hovedmålet at gøre

stofmisbrugeren stoffri med efterfølgende resocialisering.

Hovedparten af stofmisbrugerne vil have mest gavn af de stoffri behandlingstilbud, og mange af disse ønsker ikke metadon, men ønsker at komme ud af deres stofmisbrug, hvilket naturligt finder sted i de eksisterende behandlingssystemer.

Der findes imidlertid en gruppe ældre stofmisbrugere, der har en langvarig misbrugskarriere, en omfattende kriminalitet, har været behandlet utallige gange i det eksisterende behandlingssystem, og som ikke i deres nuværende situation kan indgå i de stoffri behandlingsprogrammer.

Herudover er det også klart kommet til udtryk fra forskellig side, at man i behandlinginstitutionerne ikke ønsker at beskæftige sig med de ældre hårdt belastede stofmisbrugere, både på grund af deres alder, og også på grund af de store behandlingsmæssige problemer, denne gruppe frembyder.

Dette har igen medført, at denne gruppe stofmisbrugere har henvendt sig til praktiserende læger, der i den givne situation har følt, at den eneste mulighed for stofmisbrugeren var at iværksætte en behandling med metadon uden andre støtteforanstaltninger, hvilket som hovedregel ikke er hensigtsmæssigt.

Sundhedsstyrelsen har i december 1983 opgjort antallet af stofmisbrugere i længerevarende metadonbehandling, dvs. 6 måneder eller mere, og antallet var 600 personer. Af disse var 22 under 25 år. Der var 169 personer i gruppen 25-29 år og 409 personer i gruppen over 30 år.

I øjeblikket er forholdene således, at formentlig ca. 100 stofmisbrugere er i behandling med metadon efter indstilling fra de amtskommunale narkosamråd, og resten sker fra praktiserende læger, uden at spørgsmålet om metadonordination har været forelagt samrådene. Det kan skyldes, at samrådene i mange tilfælde fungerer tungt og bureaukratisk med behandlingstider på op til ½ år, og at forelæggelse for samrådene ikke er obligatorisk.

Alkohol- og narkotikarådet har som hovedsynspunkt anført, at behandling med metadon principielt bør foregå på offentlige steder og ikke hos praktiserende læger. Såfremt disse fortsat skal påtage sig behandlingen, anser rådet det for nødvendigt med en vis centralisering af både visitationen til og

[Socialministeren]

varetagelsen af længerevarende metadonbehandling. Efter rådets opfattelse vil det være hensigtsmæssigt, hvis alle spørgsmål om iværksættelse af længerevarende metadonordination forelægges embedslægen, og at samrådet i disse sager fungerer som sagkyndigt rådgivende organ for embedslægeinstitutionen.

Der er efter regeringens opfattelse ingen tvivl om, at vi i den nuværende situation er nødt til at lade metadon indgå i behandlingen af en gruppe ældre stofmisbrugere, men regeringen anser det for at være urealistisk at stille krav om at centralisere behandlingen. Løsningen må derfor være, at man etablerer faciliteter til metadonbehandling uden om de stoffri behandlingstilbud enten gennem særlige institutioner i tilslutning til de nuværende behandlingssystemer eller i forbindelse med den ambulante funktion.

Herudover er der ingen tvivl om, at vi i den nuværende situation fortsat må acceptere, at praktiserende læger varetager en del af denne behandling. De praktiserende læger bør derfor støttes af socialforvaltningerne. Det typiske antal stofmisbrugere, som den enkelte læge har i behandling, ligger fra 1-4 patienter, og mindre end 5 læger har flere end 10 stofmisbrugere i behandling.

Københavns kommune har oplyst, at medarbejderne i de traditionelle behandlingssystemer gennem deres fagorganisationer klart har tilkendegivet, at de ikke ønsker at behandle klienter med længerevarende metadonordination. Erfaringerne viser, at disse klienter ofte også er uønskede i de øvrige sociale støttesystemer, bl.a. revalideringsinstitutioner, forsorgshjem, herberger og arbejdsformidlingen.

I den anledning skal det kraftigt understreges, at personer i metadonbehandling ikke kan udelukkes fra det sociale støttesystem. Kommunerne og amtskommunerne er tværtimod efter bilstandsloven forpligtet til at yde støtte og behandling til enhver - altså også personer i metadonbehandling - der har behov for sådan bistand.

Københavns kommune har oplyst, at spørgsmålet om medvirken i behandlingsarbejdet vil blive taget op med repræsentanter fra de pågældende systemer.

Det er nødvendigt, at behandlingstilbudene over for stofmisbrugere er fleksible, så de kan tilpasse sig skiftende forhold. Det er derfor vigtigt, at der foregår forsøg på narkoområdet, således at der herigennem kan opnås nye erfaringer og udvikles nye metoder i behandlingsarbejdet. En sådan forsøgsvirksomhed bør være et systematisk indslag i de amtskommunale bestræbelser for at bekæmpe misbrug.

Det er af afgørende betydning, at der ydes den kvindelige stofmisbruger med barn en intensiv behandling så tidligt som muligt. Nogle steder, f.eks. på amtssygehuset i Gentofte, har man derfor etableret en såkaldt fødegruppe for gravide stofmisbrugere samt tilknyttet medarbejdere fra det sociale behandlingssystem med henblik på at starte behandlingen inden fødslen. Andre steder anbringes mor og barn i familiepleje lige efter fødslen, så man hurtigt får afklaret mulighederne for, om mor og barn kan forblive sammen, samt for at fastholde en primærkontakt for barnet, hvis moderen skulle afbryde behandlingen. »Familieprojektet« er et igangværende forsøgsprojekt i Københavns kommune for stofmisbrugende kvinder/familier med børn. Socialstyrelsen har givet støtte til projektet efter anbefaling fra socialstyrelsens forsøgsudvalg.

Folkebevægelsen mod Hårde Stoffer har i Sønderjyllands amtskommune etableret et projekt Dannevirkeskolen, som tidligere blev kaldt den rullende opsøgende højskole. Krisecentret for stofmisbrugere på Frederiksberg er ligeledes igangsat af frivillige fra Folkebevægelsen mod Hårde Stoffer, som mener, at det etablerede behandlingssystem spiller fallit over for stofmisbrugere.

Københavns kommune har som et led i behandlingen af de ældre hårdt belastede stofmisbrugere som tidligere nævnt iværksat en forsøgsordning med plads til 40 klienter, hvori der indgår længerevarende metadonbehandling.

Herudover er der i København en privat klinik, Forsøgsklinikken, Øster Farimagsgade, hvor man har ca. 50 personer i længerevarende metadonbehandling.

Det er væsentligt for mig at understrege nødvendigheden af, at der også bliver draget nytte af de gennemførte forsøg. Der bør derfor være knyttet en vurdering (evaluering) og rapportering til denne forsøgsvirksomhed,

Forsøgsvirksomhed.

[Socialministeren]

således at de indvundne erfaringer kan vurderes og komme andre til gode.

Det skal *afslutningsvis* fremhæves, at regeringen ser meget alvorligt på narkotikaproblemet og mener, at det er afgørende nødvendigt, at kræfterne samles i kampen mod narkotikamisbruget.

I narkotikapolitikken findes ingen nemme løsninger. Der må sideløbende arbejdes med forebyggende og oplysende arbejde, med det behandlende arbejde og med kontrolpolitiske foranstaltninger for at begrænse udbuddet af stoffer.

Regeringen lægger megen vægt på, at de nævnte temapunkter indgår i amtskommunernes og kommunernes tilrettelæggelse af narkotikabehandlingen med henblik på en styrket og mere effektiv indsats på området.

En aktiv medvirken fra de private organisationer og foreninger vil fortsat være et helt nødvendigt led i det forebyggende arbejde og i behandlingsarbejdet.

Regeringen vil fortsat prioritere narkotikaområdet højt og vil fortsætte bestræbelserne på at styrke den forebyggende indsats og bekæmpelsen af narkotikamisbruget.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministre:

Spm. nr. S 398

1) Til udenrigsministeren af:

Gade (SF):

»Vil den danske regering håndhæve det forbehold, Danmark tog over for pkt. 2.3.5. i Stuttgart-erklæringen?«

Skriftlig begrundelse

Den 19. juni 1983 underskrev de ti stats- og regeringschefer i Stuttgart en højtidelig erklæring om Den europæiske Union. Ved pkt. 2.3.5., der har følgende ordlyd: »Inden formanden for Kommissionen udpeges, indhenter formanden for repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer en udtalelse fra Europa-Parlamentets udvidede præsidium ...«, tog den danske regering forbehold.

Onsdag den 28. marts 1984 besvarede den franske udenrigsminister, Cheysson, i EF-Parlamentet et spørgsmål stillet af SF og Fol-

kebevægelsen mod EF angående Stuttgart-erklæringen. Cheysson bekræftede (jfr. det fuldstændige forhandlingsreferat fra 28. marts 1984, spalte 305), at inden Rådet udpeger formanden for Kommissionen, skal der, som skrevet i Stuttgart-erklæringen, indledes samrådsprocedure med EF-Parlamentets udvidede præsidium.

Gade (SF):

I den højtidelige erklæring om Den europæiske Union står der i pkt. 2.3.5., at inden formanden for Kommissionen skal udpeges, skal man have en udtalelse fra Europa-Parlamentets udvidede præsidium. Det er et punkt, som Danmark tog forbehold over for ud fra det synspunkt, at Parlamentet ikke skal tilrane sig større magt over for Rådet. Derfor vækker det nogen bekymring, at den franske udenrigsminister på EFs vegne har udtalt i Europa-Parlamentet, at »jeg mener, det var klogt, at man i Stuttgart besluttede, at der skulle finde et samråd sted«.

Han siger også, at det, som blev besluttet på Stuttgart-topmødet, vil blive ført ud i livet. Derfor mener jeg, at det er vigtigt at få præciseret, hvordan den danske regering vil håndhæve det forbehold, som man har taget over for pkt. 2.3.5.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Efter traktaten fra 1965 om oprettelse af et fælles råd og en fælles kommission for De europæiske Fællesskaber er det medlemsstaternes regeringer, der efter fælles overenskomst udpeger Kommissionens formand. Så er det rigtigt, som hr. Gade siger, at i forbindelse med den såkaldte Højtidelige Erklæring om Europæisk Union blev der fremlagt forslag om, at Europa-Parlamentet skulle inddrages ved udnævnelse af Kommissionens formand. Her fandt den danske regering ikke at kunne tilslutte sig denne ændring i den gældende procedure, og det var derfor, vi ved underskrivelse af Højtidelige Erklæring tog forbehold over for blandt en række punkter også dette punkt i erklæringen. Det er klart, at regeringen vil håndhæve det danske forbehold, og derfor vil regeringen også modsætte sig en beslutning blandt medlemsstaterne om at høre eller i øvrigt inddrage Europa-Parlamentet ved udnævnelse af Kommissionsformanden.

Gade (SF):

Jeg er glad for at høre, at regeringen vil håndhæve dette forbehold, og at man vil modsætte sig, at denne procedure gennemføres. Men jeg kan i hvert fald forstå, at der er en del andre, som også har skrevet den Højtidelige Erklæring under, som mener, at proceduren skal gennemføres. Derfor vil jeg spørge udenrigsministeren om, hvor stærkt man vil håndhæve forbeholdet, og hvor stærkt man vil modsætte sig, at denne procedure gennemføres. Jeg vil spørge, om udenrigsministeren mener, at det er af vital betydning for Danmark, at denne procedure ikke gennemføres.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Det er svært for mig at tage stilling til en hypotetisk situation. Da vi gud ske lov lever i den frie del af Europa, kan vi ikke forhindre nogen i at udtale sig. Vi kan heller ikke forhindre nogen i at spørge nogle andre, heldigvis da. Men det ligger helt fast, at med det forbehold, vi har taget, må vi fastholde, at uanset hvad den ene eller den anden måtte sige, vil medlemslandenes regeringer ikke på nogen måde være forpligtet til at tillægge det nogen som helst vægt, hvad Europa-Parlamentet måtte sige i denne sag.

Gade (SF):

Det sidste gjorde mig lidt mere forvirret, at man ikke ville tillægge det større vægt, hvad Europa-Parlamentet ville sige i denne sag. Jeg blev lidt i tvivl, om det, udenrigsministeren i sit første svar sagde, at regeringen ville modsætte sig denne procedure, virkelig betyder, at man vil sætte alt ind på, at denne procedure ikke gennemføres. Udenrigsministeren ved udmærket, hvad jeg mente, da jeg spurgte, om det var af vital betydning. Jeg kan også spørge på lidt mere almindeligt dansk, om man, inden man tager en beslutning i Rådet, vil sige, at det er af vital betydning. Det betyder, at man vil bruge vetoretten for at hindre, at Parlamentet tiltager sig øgede magtbeføjelser. Jeg vil også spørge udenrigsministeren som punkt 2, om man vil præcisere dette for den fungerende formand for EFs Ministerråd, for det er jo i den egenskab, at den franske udenrigsminister har udtalt sig, ikke bare som hr. Cheysson.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Nej, jeg synes, hr. Gade skal tage det helt roligt. Det er klart, at i og med, at den danske regering har taget dette forbehold og agter at håndhæve dette forbehold, vil det i givet fald ikke være Rådet, der beder om en udtalelse, og som jeg sagde før, kan vi jo ikke forhindre andre i i privat egenskab, enten som regering eller som enkeltpersoner, at spørge, hvad man mener i Parlamentet. Jeg mener heller ikke, vi skal forsøge at banke en mundkurv på Parlamentet og sige: det må I endelig ikke sige noget om. Det, der er væsentligt, er jo det formelle, og det er jo også det formelle, hr. Gade kredser meget grundigt om hele tiden.

Det formelle ser jeg ikke noget problem i. Vi har taget vores forbehold, vi håndhæver det, og derfor vil Rådet ikke kunne stille et sådant spørgsmål til Parlamentet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 400

2) Til *justitsministeren* af:

Jette Thomsen (KF):

»Vil ministeren overveje at følge henstillingen fra Års byråd om at styrke nærpoltibetjeningen i Års?«

Skriftlig begrundelse

Års byråd rettede henvendelse til ministeriet den 4. maj 1982 og har haft flere samtaler med justitsministeren, hvorefter man har fået opfattelsen af, at ministeren ser positivt på sagen.

Jette Thomsen (KF):

Da der flere gange har været ønsker fremme i Års og i Års' byråd om mere nærpoltibetjening i eftermiddags- og aften timerne, har jeg tilladt mig at spørge ministeren, om vi nu under de nye forsøgsordninger har chancer for mere politi ud over de to fuldtids, som vi har.

Politiet i Års hører under Løgstør politikreds, og vi er indforstået med, at mere politi i Års skal styres fra Løgstør. Men jeg vil gerne høre, om ministeren kan bekræfte, om det, såfremt der placeres to mere i Års, vil

[Jette Thomsen]

betyde en politimæssig styrkelse i hele området.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Den henvendelse, der er kommet fra Års, ser jeg meget positivt på. For en ordens skyld vil jeg sige, at Års er absolut ikke uden politibetjening i dag. Man har en lille politistation, og dertil har man døgnbetjening fra Løgstør, som fru Jette Thomsen sagde. Da dette ikke kan gælde for hele døgnet, da det er en mindre politikreds, har man også patruljekørsel fra Ålborg.

Men alligevel forstår jeg godt synspunktet, der kommer frem om, at man gerne vil have, at man styrker trygheden hos borgerne i en kommune, der er vokset stærkt, at man gerne vil have gående politi, der patruljerer i gaderne. Det er noget af det, vi arbejder med i en styringsgruppe i justitsministeriet: at udbygge den politiordning, som vi har i dag, og som vi har haft siden 1973, med mere nærbetjening. Styringsgruppen har foreløbig tilrettelagt, at man i større byer skal have en sådan nærbetjening, men jeg mener også, at det er rigtigt, at der bliver tale om det i mindre byer og i tyndt befolkede egne. Derfor vil jeg gerne sige, at jeg synes, at Års kan være et udmærket sted for en forsøgsordning. Jeg skal se at fremskynde de overvejelser, der er i gang, således at vi her i foråret kan komme i gang med den forsøgsordning, som fru Jette Thomsen omtalte.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 378

3) Til forsvarsministeren af:

Albrechtsen (VS):

»Vil ministeren oplyse, om der omgående vil blive sat en stopper for vesttyske værfters brug af Skagen og Frederikshavn som base for prøvesejladser med nybyggede vesttyske u-både, der sælges til militærdiktaturer som det chilenske, og som medbringer officerer fra disse militærdiktaturer?«

Skriftlig begrundelse

Den tragiske u-bådsulykke i Skagerrak har medført afsløringen af en række forhold, som straks må bringes til ophør. For det før-

ste må det naturligvis sikres, at der ikke igen kan ske lignende ulykker.

Men sagen har derudover kastet lys over det forhold, at Danmark ved at give tilladelse til anvendelse af Skagen og Frederikshavn som udgangspunkt for prøvesejladser pådrager sig et medansvar for den helt forkastelige vesttyske våbenhandel med bl.a. diktaturet i Chile.

Ja, det er endog konstateret, at chilenske flådeofficerer i de seneste dage har befundet sig i Skagen og Frederikshavn og var om bord på u-båden »Simpson«, da denne trak Skagenkutteren i havet, se herom Land og Folk den 31. marts 1984.

Ifølge Land og Folks oplysninger gav Danmark kajplads og assistance til mellem ti og tyve vesttyske u-både på vej til forskellige militærdiktaturer, bl.a. Chile og Tyrkiet.

Det er noget uklart, hvilken militær myndighed der har givet tilladelse til denne trafik, men den må i hvert fald under alle omstændigheder bringes til ophør.

Sagen kaster et overordentlig uheldigt skær over dansk udenrigspolitik med denne bistand til våbensalg til disse modbydelige diktaturer, der jo tværtimod skal isoleres og bekæmpes. Derfor må der straks gribes ind.

Formanden:

Dette spørgsmål og det næste spørgsmål vil blive besvaret af socialministeren på forsvarsministerens vegne.

Albrechtsen (VS):

Jeg havde svært ved at tro, det kunne være rigtigt, da jeg læste i Politiken den 7. april 1984, at den vesttyske u-båd »Simpson« havde genoptaget øvelserne i Skagerrak med Skagen som udgangspunkt. Det er af to grunde simpelt hen skandaløst. Det er for det første ganske enkelt uanstændigt på baggrund af ulykken at lade u-båden gå i gang igen blot med en henstilling om at overholde sikkerhedsreglerne. For det andet er det fuldstændig forkasteligt af den danske regering, efter at det er påvist, at Danmark indirekte er med til at opretholde våbenhandelen med u-både til de modbydelige diktaturer, bl.a. Chile, diktaturer, som netop i denne tid med terror og vold forsøger at opretholde deres herredømme.

[Albrechtsen]

I Chile forberedes en folkestrejke mod diktaturet. Den folkelige modstand er øget, idet kræfterne nu skal sættes ind på at få dette diktatur fjernet. Hvad gør den danske regering? Den tillader chilenske officerer at bruge danske havne som operationsbasis. Det må simpelt hen høre op. Det, der er brug for i Chile, er demokrati og ikke u-både.

Forsvarsministeren (Palle Simonsen, fg.):

Det er en almindelig folkeretlig grundsætning, at et skib, og dermed også en undervandsbåd, har den nationalitet, som flaget udviser. Det er flagstaten, i det foreliggende tilfælde Forbundsrepublikken Tyskland, som udøver kontrol med skibet, herunder med dets sødygtighed og bemanning. For besætninger på fremmede skibe, der anløber dansk havn, og som ønsker at gå i land, gælder de almindelige danske regler om fremmedes adgang til landet. Der kræves ikke visum for chilenske statsborgeres indrejse i Danmark. Fremmede soldater har samme adgang til Danmark som andre. De skal dog have tilladelse til at bære uniform.

Også jeg finder naturligvis den skete ulykke i Skagerrak meget tragisk, og alle implicerede parter må medvirke til, at lignende ulykker søges undgået.

Som forsvarsministeren allerede har oplyst i besvarelsen den 6. april 1984 – et spørgsmål, som i øvrigt også var stillet af hr. Albrechtsen – har ministeren allerede den 2. april 1984 taget kontakt til sin vesttyske kollega, som har givet tilsagn om en positiv medvirken i forbindelse med den videre behandling af sagen vedrørende ulykken i Skagerrak. Endvidere vil industriministeriet tage kontakt til de vesttyske søfartsmyndigheder med henblik på at få tyske myndigheder til at udstede påbud om forøgelse af sikkerheden i forbindelse med civile tyske undervandsbådes prøvedykninger i og i nærheden af danske farvande.

Albrechtsen (VS):

Jeg må konstatere, at jeg simpelt hen ikke fik svar på mit spørgsmål, og det synes jeg er meget alvorligt. Der foreligger oplysninger i pressen om, at der finder en vedvarende stor våbenhandel sted med disse diktaturer, at disse diktaturers officerer får lov til at benytte danske havne som operationsbasis med

tilladelse af danske myndigheder. Det kan simpelt hen ikke være rigtigt, at noget sådant skal have lov til at foregå. Er ministeren overhovedet ikke bekymret for, hvilken virkning det vil have for Danmarks internationale omdømme, at noget sådant finder sted, især naturligvis Danmarks internationale omdømme i den tredje verden? Hvordan skal det sammenholdes med, hvad regeringen vil gøre for at støtte dem, der kæmper mod overgrebene i Chile? Hvordan kan det sammenholdes med en dansk fordømmelse af de overgreb, der finder sted? Det vil jeg spørge ministeren om. Jeg synes, det er meget beklageligt, at der ikke kom et klart svar i første runde.

Forsvarsministeren (Palle Simonsen, fg.):

Som det også vil være hr. Albrechtsen bekendt, går regeringen ind for, at den restriktive danske våbeneksportlovgivning og -praksis, som vi har, opretholdes, men at forsøge at kontrollere, hvortil et skib, der fører et andet lands flag, eventuelt senere skal sælges, er ikke sædvanlig international praksis og er ikke muligt. Det vil heller ikke i praksis være muligt at sikre sig mod videresalg til lande, hvortil vi ikke selv vil sælge et sådant skib. Det har man ingen kontrolmuligheder over for.

Albrechtsen (VS):

Det er dog helt utroligt. Det er dokumenteret ud over alle grænser, hvad det er, der foregår, men ministeren siger, at det ikke er til at kontrollere.

De, der deltager i disse våbenhandeler, gør det på en så åbenlys måde, at enhver kan se, hvad der foregår, og danske myndigheder giver tilladelsen til, at Skagen og Frederikshavn benyttes som operationsbase. Det eneste, ministeren har at gøre, er da for søren, undskyld udtrykket, at sørge for, at disse tilladelser ikke bliver givet. Jeg bliver nødt til at spørge ministeren endnu en gang, for det kan ikke være rigtigt, at dette skal finde sted. Er det for det første ikke korrekt, at de danske myndigheder kan afbryde denne trafik ved at nægte at give de tilladelser? Er det ikke korrekt, at det faktisk er forbryderisk indirekte at medvirke til denne våbenhandel?

Forsvarsministeren (Palle Simonsen, fg.):

[Forsvarsministeren]

Det kan godt være, at hr. Albrechtsen finder svaret utroligt, men hr. Albrechtsen er også nødsaget til at indordne sig under almindelige internationale regler. Jeg må gentage: at forsøge at kontrollere, hvortil et skib, der fører et andet lands flag, eventuelt senere skal sælges, er der ikke nogen mulighed for.

Jeg vil også gerne gøre gældende, at fremmede orlogsskibes adgang til sejlad i danske farvande og anløb af danske havne reguleres efter en anordning, nærmere betegnet anordning nr. 73 af 27. februar 1976. Selv om – det sagde jeg også i mit første svar – regeringen naturligvis finder den skete ulykke meget tragisk, er der alligevel ikke nogen mulighed for på baggrund af dette at ændre på disse regler, men jeg må også igen gentage, at forsvarsministeren allerede har haft kontakt med sin vesttyske kollega, som har givet tilsagn om en positiv medvirken i forbindelse med den videre behandling af sagen vedrørende ulykken. Det er sådan set i forhold til dette en isoleret sag.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 386

4) Til *forsvarsministeren* af:

Albrechtsen (VS):

»Kan ministeren oplyse, på hvilken måde folketingets kontrol med de kommende beslutninger i NATO om et nyt koncept for det militære forsvar byggende på det såkaldte dybe slag eller det offensivt fremskudte forsvar vil blive sikret?«

Skriftlig begrundelse

Under folketingets debat den 22. marts 1984 om de omstridte nye militære doktriner, der er på vej i NATO, blev det ikke afklaret, hvorledes folketingets kontrol med disse beslutninger skal sikres.

Spørgsmålet om forsvarsudvalgets indseende med disse planer blev heller ikke afklaret, og forsvarsministeren har nu i sine svar til forsvarsudvalget oplyst, at det forslag, som i maj i Bruxelles forelægges højststående militærfolk fra NATOs medlemslande, er klassificeret materiale, som forsvarsudvalget ikke må få at se.

Ligeledes har ministeren oplyst, at den danske forsvarskommandos kommentarer til

det ny koncept heller ikke vil blive forelagt for forsvarsudvalget, da også dette er klassificeret.

Spørgsmålet er da, hvorledes man sikrer folketingets muligheder for at gribe ind over for disse beslutninger, som afgørende vil øge krigsfarens og mindske befolkningens sikkerhed.

Det kan tilføjes, at ministeren i sine svar har bekræftet eksistensen af oplæg til NATOs taktiske og logistiske konceptpanel vedrørende slå-dybt-krigsførsel samt danske kommentarer hertil, men også dette materiale betegnes som klassificeret og vil ikke tilgå forsvarsudvalget.

Albrechtsen (VS):

Denne sag drejer sig også om demokrati, men ud fra en lidt anden vinkel. Vi har ikke fået afklaret spørgsmålet om, hvorledes folketingets kontrol med de beslutninger, som er undervejs, om et nyt koncept for krigsførelsen i NATO skal foregå. Derfor beder jeg ministeren om at oplyse, hvorledes denne kontrol kan finde sted, når vi fra forsvarsministeren har fået det svar, at de oplysninger, som ligger i sagen, er klassificerede og ikke kan tilstilles forsvarsudvalget.

Forsvarsministeren (Palle Simonsen, fg.):

Som forsvarsministeren sagde under debatten for nylig i anledning af forslaget til folketingsbeslutning om øget parlamentarisk kontrol med Danmarks deltagelse i NATO, er det regeringens klare opfattelse, at det udenrigspolitiske nævn er et velegnet forum for drøftelser og orienteringer om væsentlige sikkerhedspolitiske emner. Det gælder naturligvis også de emner, som behandles på møder i NATO. Det er tænkeligt, at spørgeren ikke vil have forståelse for det, men det er nu engang sådan, at visse sikkerhedspolitiske anliggender er klassificeret. Der sættes altså nogle grænser for, hvilke oplysninger forsvarsministeren kan videregive til folketinget. Forsvarsministeren har derfor på denne baggrund bl.a. måttet afslå forsvarsudvalgets anmodning om, at papirer vedrørende nogle endnu ikke færdigudarbejdede forslag, der kan indebære visse justeringer af gældende militære doktriner, forelægges for udvalget.

I overensstemmelse med sædvanlig praksis vil forsvarsministeren i det udenrigspolitiske

[Forsvarsministeren]

nævn redegøre for emner af denne art, altså emner, der sigtes til i spørgsmålet, såfremt der måtte være grund til det efter reglerne for nævnets virke. Det vil bl.a. afhænge af det endelige resultat af det igangværende arbejde.

Albrechtsen (VS):

Nu synes jeg nok, det er et noget mildt udtryk at anvende, »visse justeringer af de gældende doktriner«. Der er tale om, at der forberedes en fuldstændig ændring af doktrinerne efter princippet om det dybe slag, og om, at det bedste forsvar er et hurtigt angreb. Jeg vil så bede ministeren, fordi der jo dog var et minimum af åbning i ministerens svar, nemlig det begrænsede, at det udenrigspolitiske nævn, forstod jeg, eventuelt kunne blive inddraget, om at give tilsagn om, at det i hvert fald kommer i nævnet, inden der træffes disse skæbnesvangre beslutninger.

For det andet vil jeg spørge ministeren, om det ikke er muligt, at forsvarsudvalget fik det materiale tilsendt eventuelt i resuméform eller ved udstregning af de militærtekniske detaljer, som man finder er klassificeret, som belyser sagens hovedindhold, således at forsvarsudvalget på det grundlag får lejlighed til at bedømme sagen.

Forsvarsministeren (Palle Simonsen, fg.):

Jeg kan sige til hr. Albrechtsen, at regeringen selvsagt til stadighed vil foretage en vurdering af, om der i NATO-sammenhæng opstår situationer, hvor forelæggelsen for nævnet vil være naturlig, det vil altså sige i principielle sager. Nu har hr. Albrechtsen og jeg nok en forskellig opfattelse af, hvad der er skæbnesvangre beslutninger. Det, der er afgørende i denne forstand, er naturligvis, om der sker nogle ændringer i den sikkerhedspolitik, som et flertal i folketinget står bag.

I det konkrete tilfælde, som hr. Albrechtsen kommer ind på, er der tale om nogle endnu ikke udarbejdede forslag og en vurdering af, om det skal forelægges det udenrigspolitiske nævn, så det må man tage stilling til til den tid. Det afgørende er stadig væk, når det drejer sig om egentlige principielle sikkerhedspolitiske spørgsmål, at det kommer til det udenrigspolitiske nævn.

Når hr. Albrechtsen stiller spørgsmålet, om man så ikke kunne få nogle koncentrat

i forsvarsudvalget, vil jeg sige, at her støder hr. Albrechtsen naturligvis mod klassificeringsbestemmelsen, som hr. Albrechtsen er nødsaget til at bøje sig for. Vi har netop det udenrigspolitiske nævn til at beskæftige sig med og drøfte de problemer, som er klassificeret, og som ikke kan offentliggøres i forsvarsudvalget og dermed være tilgængelige for offentligheden.

Den politiske kontrol med disse sager ligger med andre ord i det udenrigspolitiske nævn.

Albrechtsen (VS):

Det er jo ikke noget særlig opmuntrende svar. Men jeg vil bede ministeren om at tage stilling til de bemærkninger angående dette problem, som hr. Lasse Budtz fremkom med under forespørgselsdebatten den 22. marts 1984. Forinden disse ting eventuelt skulle offentliggøres, ville hr. Lasse Budtz gerne have lejlighed til at gennemlæse dem for at kunne være med til at tage stilling til, om de var af en sådan karakter, at offentliggørelse ikke ville være forsvarlig. Som hr. Lasse Budtz bemærkede, er det naturligvis vanskeligt at få lejlighed til at gennemlæse dem, hvis man ikke kan få lov til det. Hr. Lasse Budtz kaldte det løsningen af cirkelns kvadratur, men problemet må og skal løses. Jeg vil spørge ministeren, hvorledes han vil sikre, at jeg og hr. Lasse Budtz og andre, der følger denne sag med stor bekymring, kan få lejlighed til at kontrollere, eventuelt i form af en eller anden form for gennemlæsning, gerne i ministeriet, dette, som hr. Lasse Budtz efterlyste i debatten.

Forsvarsministeren (Palle Simonsen, fg.):

Jeg kan sådan set kun gentage over for hr. Albrechtsen, at regeringen er af den klare opfattelse, at når det drejer sig om principielle ændringer, skal de naturligvis forelægges det udenrigspolitiske nævn, og dér finder den politiske debat om eventuelle ændringer sted.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 341

5) Til *ministeren for kulturelle anliggender* af:

Poulsgaard (FP):

[Poulsgaard]

»Er ministeren enig med professor i statskundskab Poul Meyer, når denne udtaler, at det godt kan lade sig gøre for regeringen at gennemføre en folkeafstemning om TV-2, uden at ministeren først har fået tilslutning fra et folketingsflertal?«

Skriftlig begrundelse

Spørgeren bemærkede med glæde, at ministeren i pressen gav udtryk for, at ministeren gerne så en folkeafstemning om et TV-2. Nu påpeger professor Poul Meyer, hvorledes dette kan lade sig gøre, selv om et folketingsflertal ikke går ind for det.

Adskillige meningsmålinger har vist, at et befolkningsflertal er indstillet på, at vi skal have reklamefinansieret TV og derved bryde Danmarks Radios monopol. Nu er der altså en mulighed for en rådgivende afstemning i forbindelse med EF-valget, og det burde ministeren efter spørgerens mening tage imod med kyshånd.

Poulsgaard (FP):

Først vil jeg da byde ministeren velkommen hjem fra Kina. Hvad hun skulle gøre dernede, kan vi diskutere en anden gang, men når jeg starter med det, er det, fordi dette spørgsmål efterhånden er ved at blive halvgammelt, men jeg syntes, det var væsentligt, at ministeren selv svarede på det.

Jeg bed til min store glæde mærke i, at ministeren var meget, meget positiv over for en vejledende folkeafstemning om, hvorvidt vi skulle have reklamefinansieret TV eller ej her i landet, og det var også, ligesom der var gang i både venstre og konservative, men så talte hr. Erhard Jakobsen lidt med ministeren – ministeren ryster på hovedet, men nu får ministeren lejlighed til at svare – så var det, ligesom tonen fik en lidt anden lyd. Det er da meget muligt, at der var et folketingsflertal, der ville forsøge at bremse det, for folketingsflertallet ønsker jo ikke at være i samklang med befolkningen. Det har vi set mange eksempler på. Men nu siger professor Meyer, at ministeren kan lave sådan en vejledende folkeafstemning rent administrativt uden at spørge folketingsflertal. Det ville være ret så interessant at få ministerens svar på det spørgsmål.

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Jeg vil gerne takke hr. Poulsgaard for den venlige hjemkomsthilsen. Rent historisk må jeg oplyse hr. Poulsgaard om, at det ikke var kulturministerens idé, at der skulle være en folkeafstemning om et reklamefinansieret TV-2. Ideen opstod i et af regeringspartierne, og jeg erklærede mig naturligvis villig til at afprøve ideen i regeringen. Jeg tror, at den offentlige debat meget hurtigt har vist, at regeringen ikke er indstillet på at gennemføre en folkeafstemning. Ganske uanset det synes jeg, det er interessant, hvad professor Poul Meyer mener om sagen, men det har altså ikke nogen konsekvenser for regeringens holdning.

I øvrigt kan jeg sige til hr. Poulsgaard, at jeg er overbevist om, at hvis man foretog en landsdækkende opinionsmåling, som det måtte blive, ville regeringens forslag vinde stort flertal i befolkningen, men regeringen har altså ingen planer om en folkeafstemning om TV-2.

Poulsgaard (FP):

Det blev faktisk sagt i TV i går aften, at ministeren kunne administrere kulturbeslutninger herinde – og den reelle kulturminister er hr. Bernhard Baunsgaard. Det er jeg faktisk ikke uenig i. Nu har vi en enestående chance til at fortælle dette folketingsflertal, at man ikke er i samklang med befolkningen. Ministeren var selv positiv, men så fik hun nok nogle faderlige råd om, at hun skulle lade være med det. Vi skal til stemmeurnerne den 14. juni for at afgøre EF-valget. Jeg tror endda, det også vil højne interessen for dette EF-valg, at man samtidig skulle stemme om et TV-2. Denne regering siger gang på gang, at vi vil have reklamefinansieret radio og fjernsyn, men regeringen gør intet for at fremme dette formål. Jeg tør nok se det folketingsflertal, der ville gå imod en sådan opinionsundersøgelse, for det ville selvfølgelig kun være en opinionsundersøgelse. Derfor må jeg dybt beklage, at ministeren er rendt fra det, som hun startede med. Det skulle ministeren have holdt fast ved, og hun har muligheder for det, hvis vi skal tro Poul Meyer, ifølge lovgivningen.

Tastesen (S):

[Tastesen]

På baggrund af hr. Poulsgaards spørgsmål vil jeg spørge ministeren, om hun er enig med de af regeringens medlemmer, der har udtalt, at den bedste form for beslutningsproces, vi har, er det repræsentative demokrati, således som det kommer til udtryk ved de beslutninger, som valgte medlemmer af folketinget tager.

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Til hr. Tastesen kan jeg sige: ja. Disse ord har jeg faktisk selv udtalt, så det kan ikke overraske hr. Tastesen, at jeg er enig i det.

Til hr. Poulsgaard vil jeg sige, at jeg er ikke rendt fra noget helst, og så vil jeg i øvrigt kraftigt opfordre hr. Poulsgaard til at lade være med at blande ministerens familieforhold ind i et spørgsmål i folketingssalen. Det ligger lidt under værdigheden, selv for hr. Poulsgaard.

Poulsgaard (FP):

Det sidste er jeg enig i, minister, men på den anden side så får ministeren altså ikke en undskyldning. Hr. Erhard Jakobsen er et fuldgyldigt medlem af dette folketing, og hr. Erhard Jakobsen har visse ord, han skal have sagt i dette folketing. Derfor kan det være naturligt at henvise til lederen af et parti.

Og så til hr. Tastesen – nej, undskyld, vi må ikke diskutere indbyrdes. Jeg vil da selvfølgelig til det, som ministeren svarede ja til, sige, at det er lige så godt som at spørge: tæver du din kone, ja eller nej? Det er da klart, det vil enhver da sige ja til. Der er ingen, der kan binde folketinget, men vi har haft så mange meningsmålinger, der viser, at der er et kæmpeflertal i befolkningen for at få brudt radio- og TV-monopolet. Det vil flertallet ikke herinde. Det var da sjovt at få det konstateret, og når det rent faktisk kunne gøres, uden at det ville kræve ret store omkostninger, er det forbavsende, at ministeren er så afvisende, for ministeren var – ministeren ryster på hovedet – positiv i starten.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 377

6) Til *ministeren for kulturelle anliggender* af:

Poulsgaard (FP):

»Hvor mange er der ansat i Danmarks Radio og TV sammenlignet med Sveriges Radio og TV?«

Skriftlig begrundelse

TV-Avisen bragte fredag aften et indslag om, at man i Sverige nu skulle spare 700 medarbejdere i Sveriges Radio og TV, da man ikke mente, at man kunne sætte licensen højere op. Dette på trods af, at man har lavere licens end i Danmark.

Når spørgeren ønsker draget en sammenligning, er det, fordi spørgeren finder, at når en socialdemokratisk regering i Sverige kan komme igennem med afskedigelser, så måtte det også kunne lade sig gøre i Danmark med den kolossale administration og bureaukrati, der i tidens løb har ophobet sig i Danmarks Radio. Spørgeren har i hvert fald ikke fantasi til at forestille sig, at man har færre ansat i Danmarks Radio, end man har i Sverige.

Formanden:

Ønsker hr. Poulsgaard ordet?

Poulsgaard (FP):

Jeg har faktisk trykket på knappen.

Formanden:

Jeg må gøre hr. Poulsgaard opmærksom på, at jeg har ingen chance for at se, hvem der har trykket på knapper. Man må bede om ordet hos formanden.

Poulsgaard (FP):

Det er faktisk sjældent, der kommer noget godt fra Sverige. Jeg havde faktisk afskrevet svenskerne for længe siden. Det er nok Sverige, der er skyld i, at vi sidder i suppedasen. Vi har haft så travlt med at kopiere Sverige på ethvert område, men så ser jeg lige pludselig i TV-Avisen, at den socialdemokratiske regering vil afskedige 700 medarbejdere i Danmarks Radio. (*Munterhed*). Det er i hvert fald noget, der nok kan få én til spekulere lidt, særlig når man kan læse, at ministerens partifælle Peter von Kohl, der er mediekonsulent, siger, at der ikke er ret mange i Danmarks Radio, der bestiller noget. Det har han udtalt til Berlingske Tidende onsdag den 4. april 1984. På den baggrund ville det være sjovt at få at vide, hvor mange der er ansat i

[Poulsgaard]

Sveriges Radio, set i forhold til det danske radiomonopol, og om det ikke på baggrund af de svenske erfaringer ville være muligt at foretage visse afskedigelser også i Danmarks Radio og TV.

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Efter hvad jeg har fået oplyst som svar på hr. Poulsgaards spørgsmål, kan jeg sige, at antallet af heltidsstillinger i Danmarks Radio udgør 3.074. Efter hvad jeg ligeledes har kunnet få oplyst, udgør antallet af ansatte i Sveriges Radio og TV ca. 7.000. Spørgeren lægger ligesom op til en sammenligning mellem de to tal, men den er jeg desværre ikke i stand til at foretage. Det ville kræve, at vi til bunds undersøger omfanget af de opgaver, der skal løses, og hvordan de bliver løst, og det kan man nok ikke klare i et onsdagsspørgsmål, men jeg kan oplyse tallene.

Herudover kan jeg oplyse, at Danmarks Radio i 1982 var inde på de samme tanker og faktisk reducerede personaleantallet med ca. 140 stillinger, men herefter er der, så vidt jeg har fået oplyst, igen sket en stigning i personaleantallet som følge af den udviklingsplan, der er blevet vedtaget, og som bl.a. stod i relation til den licensstigning, et flertal i folketinget vedtog, dog ikke med regeringens stemmer.

Poulsgaard (FP):

Jeg skal jo takke for svaret, men jeg vil gerne sige følgende: vi har efterhånden haft så mange undersøgelser af de forhold, der hersker i Danmarks Radio og TV; der har været den ene efter den anden, og de render fra det alle sammen. Ville det ikke i en sparetid være relevant, om regeringen simpelt hen lavede en undersøgelse over, hvor mange ansatte der er i Sverige, Schweiz, USA og andre lande, vi kulturmæssigt kan sammenligne os med, så tror jeg ministeren ville opdage, at det faktisk slet ikke er så vanskeligt at skære ned på medarbejderantallet. Jeg ved godt, at det vil kræve ressourcer, men jeg tror, disse ressourcer er givet godt ud.

Men det helt fantastiske og det, som jeg synes man kan glæde sig over, er, at selv den socialdemokratiske regering i Sverige kan se, at det er nødvendigt, og når det er tilfældet,

burde en borgerlig regering i Danmark ikke holde sig tilbage.

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Jeg glæder mig da meget over, at hr. Poulsgaard har fået retableret sin tillid til vort nordiske broderfolk, men jeg må bare lige gøre hr. Poulsgaard opmærksom på, at hans eget spørgsmål lød, hvor mange ansatte der er i Danmarks Radio, og hvor mange der er i Sveriges, og det er lige præcis det, ministeren har svaret på. Hvis hr. Poulsgaard ønsker yderligere oplysninger om Schweiz, Norge og Canada, så for min skyld ingen alarm, men så beder jeg om, at man stiller et skriftligt spørgsmål eller går i folketingets kulturudvalg. Hr. Poulsgaard må formulere sine spørgsmål efter, hvad han vil have besked om, og lade være med at komme med alle mulige hentydninger om, at ministeren er ligeglad, og ministeren gør ikke noget ved det. Jeg må henvise til, at radiorådet har et flertal, der mener nogle bestemte ting om det. Dette flertal afspejles her i folketingssalen, og det kan regeringen beklage, men det kan den faktisk ikke gøre noget ved.

Poulsgaard (FP):

Og regeringen ønsker heller ikke at gøre noget ved det; det har vi jo lige diskuteret. Man kunne f.eks. tage en vejledende folkeafstemning. Men ministeren har ret i, at jeg har fået svar på det, jeg stillede spørgsmål om. Nu uddyber jeg imidlertid mit spørgsmål en lille smule, og jeg vil da gerne rette min opfordring til ministeren i et nyt spørgsmål, for jeg tror, der er penge at spare, men foreløbig tak!

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 347

7) Til *ministeren for kulturelle anliggender* af:

Poulsgaard (FP):

»Hvad agter ministeren at gøre ved det forhold, som den konservative borgmester Ove Sundberg påpeger: at hvert bogudlån koster 12-15 kr.?«

Skriftlig begrundelse

[Poulsgaard]

Bibliotekerne skal fortsat være gratis, det har jo i mange år været et slagord. Men selvfølgelig er det ikke gratis at bruge bibliotekerne. Det viser de tal, som borgmester Sundberg fremlægger. Jeg tror endda, at de på landsplan er højere end dem, Sundberg nævner.

Det kan da kun glæde én, der i mange år har kæmpet for at få indført en forbrugerbetaling på bibliotekerne, at også en af regeringspartiernes borgmestre nu råber vagt i gevær.

På denne baggrund var det jo rart at høre, om ministeren ikke også mener, at det er rimeligt at få brudt gratisprincippet.

Poulsgaard (FP):

Dette spørgsmål tror jeg ikke ministeren og jeg bliver så uenige om, og jeg ved også godt, at det er fuldstændig umuligt at tvinge ministeren til at gøre det, for der er et andet flertal med hr. Bernhård Baunsgaard i spidsen, som ikke ønsker det. Men jeg synes alligevel, ministeren igen skulle forsøge, for trods alt har en minister adgang til mikrofoner og til forskellige steder at gøre befolkningen opmærksom på, hvad det reelt koster at låne en bog ud.

Nu har borgmesteren i Hørsholm – en konservativ borgmester, der altså tilhører regeringspartierne – udtalt, at hvert bogudlån koster 12–15 kr. Jeg tror, de tal fra Hørsholm er meget lavt sat; jeg tror, de faktiske tal er meget større.

Det, jeg vil bede ministeren kommentere, er, hvad regeringen agter at gøre, om kulturministeriet og bibliotekerne, skal være fuldstændig fritaget for besparelser nu, hvor man skal til at skære alle mulige andre steder. Jeg er lidt spændt på ministerens svar.

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Når hr. Poulsgaard går ud fra, at jeg er enig med ham, tror jeg, hr. Poulsgaard taler mod bedre vidende; ellers har hr. Poulsgaard i hvert fald overhovedet ikke hørt efter, hvad ministeren sagde på nogen af vore i øvrigt festlige duelmøder rundt omkring i landet. Ministeren er absolut ikke tilhænger af at bryde gratisprincippet, hvad angår bogudlån på folkebibliotekerne, og da vi i folkettinget for mindre end 1 år siden behandlede et for-

slag om ændring af biblioteksloven, stemte hr. Poulsgaard mig bekendt selv for. I den forbindelse var der masser af diskussioner om, hvorvidt man skulle til at opkræve gebyr, og det er der et klart flertal for i folkettinget at man ikke skal, og dette flertal omfatter også regeringspartierne.

Jeg må derfor i dag give hr. Poulsgaard det tredje afvisende svar, men hvis hr. Poulsgaard lader være med at stille så mange spørgsmål, får han ikke så mange afvisende svar.

Poulsgaard (FP):

Måske var det ministeren, der skulle lade være med at være så afvisende. Så kunne den danske befolkning måske begynde at se forskel på, om vi har en socialdemokratisk eller en borgerlig regering.

Det kan ikke nytte noget, at ministeren henviser til, hvad hun har sagt til mig på et duelmøde. Ministeren tegner hele regeringen, og regeringen består også af venstre og de konservative. Vi ved, at venstre i sin tid var inde på, at der skulle være en afgift på bogudlån. Nu er en konservativ borgmester inde på det samme, og så kan det ikke nytte, at ministeren siger, hun vil føre CDs kulturpolitik. Nej, hun er nødt til at føre regeringens kulturpolitik, og sådan som jeg har forstået partierne venstre og de konservative, er de altså ikke helt fremmede over for tanken om, at der skal betales for bogudlån. Derfor skulle ministeren bestræbe sig for, at man virkelig kom til at betale for de såkaldte gratisydelse, der aldeles ikke er gratis, men som skal betales via skattebilletten, hvilket ministeren også godt ved.

Det var faktisk ikke ministerens personlige mening, jeg efterlyste, det var regeringens.

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Jeg kan oplyse over for hr. Poulsgaard, at jeg, såvel når jeg taler på møder ude i landet, som når jeg taler her i folketingssalen, naturligvis taler som regeringens kulturminister og ikke som CD-politiker. Jeg er udmærket klar over, at der i flere partier – sikkert også i mit eget – findes kræfter, der mener, at man burde opkræve gebyrer for brug af folkebibliotekerne. Jeg kan kun sige, at regeringen ingen

[Ministeren for kulturelle anliggender]

planer har om at indføre sådanne gebyrer; det håber jeg må være svar nok.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 393

8) Til *undervisningsministeren* af:

Kaj Poulsen (S):

»Kan ministeren bekræfte, at undervisningsministeriet arbejder med planer om at nedlægge 2. del af EFG-uddannelsen som bager på Ålborg tekniske skole, og at nordjyske elever som følge heraf skal rejse til Holstebro tekniske skole for at tage 2. del af EFG-bageruddannelsen i Holstebro?«

Skriftlig begrundelse

Der eksisterer i forvejen en velfungerende EFG-uddannelse for EFG-elever, der ønsker at blive bagere, i Nordjylland.

Når ministeriet nu åbenbart vil flytte 2. del af uddannelsen til Holstebro, fordi man pludselig her har ledige pladser som følge af planlagt nybyggeri i Silkeborg, forekommer denne disposition på længere sigt at være spild af offentlige ressourcer og til gene for en lang række elever, der fremover i Nordjylland vil uddannes som bagere.

Kaj Poulsen (S):

Baggrunden for, at jeg stiller dette spørgsmål til ministeren, er, at jeg er kommet i besiddelse af et brev fra undervisningsministeriet af 1. marts 1984, hvoraf det fremgår, at 2. del af bageruddannelsen i Ålborg på Ålborg tekniske skole skulle nedlægges. Årsagen hertil er, at man har besluttet at bygge en ny skole i Silkeborg og flytte eleverne fra Silkeborg-Århusområdet fra Holstebro tekniske skole ind på Silkeborg tekniske skole, hvorefter man for at fylde de pladser op, man får på Holstebro tekniske skole, flytter eleverne fra Ålborg tekniske skole til Holstebro. Derved opstår der en tom, uudnyttet kapacitet i Ålborg, som har været til gavn for området, fordi det har vist sig, at det har knebet med elevtilgangen. Derfor har man sat andendelsuddannelsen i gang.

Jeg tror ikke, folketingets forretningsorden tillader mig at karakterisere dette, så det skal jeg undlade. Men jeg håber, ministeren kan

afklare det, der står i det omtalte brev af 1. marts.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Hvis det, spørgeren ikke kan karakterisere, svarer til det, jeg har læst han har udtalt i en avis om, at det skulle være en eller anden venstremand i Silkeborg, som har overtalt mig til dette her, så vil jeg gerne for det første afvise det og dernæst sige, at det siger ærlig talt mere om hr. Kaj Poulsen end om mig.

Jeg har ingen som helst aktier i denne sag. Det er sådan, at bageruddannelsen i dag i det jyske område gennemføres i Tønder, Holstebro og Ålborg, og placeringen i Ålborg har kun været godkendt som en midlertidig løsning, mens ministeriet overvejede den endelige placering; den har kun været godkendt for 2. del af EFG-uddannelsen, og den har kun været godkendt med en begrænset kapacitet, når det gælder udstyr.

Med de tre nævnte placeringer har det været nødvendigt at indkvartere en stor del af eleverne på skolehjem i Holstebro og Tønder, hvilket selvfølgelig er meget kostbart i længden. Direktoratet har efter et skøn over den samlede fremtidige kapacitet og behovet for kapacitet samt med henblik på at nedbringe udgiften til skolehjemsindkvarteringer foreslået, at uddannelsen etableres i Silkeborg med henblik på dækning af Århus-Silkeborgområdet, hvor der er et meget tæt elevunderlag. Da en sådan placering vil trække en anelig del af Holstebro tekniske skoles elevunderlag væk, har direktoratet foreslået, at den midlertidige gennemførelse af 2. dels uddannelsen i Ålborg bringes til ophør med henblik på, at eleverne fra Ålborgområdet fremover undervises i Holstebro. Til grund herfor ligger også ønsket om at decentralisere uddannelserne.

Sagen er nu i øvrigt forelagt for erhvervsuddannelsesudvalget for levnedsmiddelområdet. Jeg vil ikke afvise, at der kan blive tale om at opretholde placeringen af bageruddannelsen i Ålborg, men jeg vil anse det for mest hensigtsmæssigt, at de rådgivende organer får lejlighed til at udtale sig, førend jeg tager endelig stilling til sagen.

Kaj Poulsen (S):

[Kaj Poulsen]

Jeg kunne forstå på ministerens svar, som jeg gerne vil takke for, at det, det drejede sig om, var at undgå de kostbare skolehjemspadser i Holstebro ved at flytte eleverne til Silkeborg. Ja men når man flytter eleverne fra Nordjylland til Holstebro, er det så meningen, at man vil transportere eleverne fra Holstebro til Nordjylland hver dag, eller er det hensigten, at de skal overnatte på skolehjem i stedet for eleverne fra Midtjyllandsområdet? Derved er der ikke noget sparet. Man har haft en ekstra udgift til at opføre en skole, og man har ledig kapacitet til 64 uddannelser stående i Ålborg, som man ikke vil udnytte, og som der er dokumenteret behov for. Det er da også baggrunden for, at man for et par år siden fik tilladelse til at lave andendelsuddannelsen i Ålborg. Det var godt nok på forsøgsbasis, men der er ikke nogen i området, hverken fra erhvervslivets eller fagbevægelsens organisationer, der sidder i de styrende organer, der har udtrykt utilfredshed med den uddannelse. Derfor synes jeg, det, der er sket, er overraskende.

Når ministeren siger, at han ingen aktier har i det forslag, erhvervsuddannelsesrådet, som jeg kunne forstå, det hed, er kommet med, må jeg spørge, om det skal forstås således, at det er et falsk dokument, jeg står med her. Det er et dokument, der er udsendt fra undervisningsministeriet den 1. marts 1984 og sendt til bl.a. skolerne og erhvervsuddannelsesudvalget og derigennem også til fagbevægelsens organisationer. Vil det sige, at vi kan se helt bort fra dette eksperiment?

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Nej, men man kan se bort fra de insinuationer, som hr. Kaj Poulsen er fremkommet med i dagspressen.

I øvrigt vil jeg gerne takke for takken og for det konstruktive spørgsmål, der her blev stillet. Jeg forstår udmærket, at man må stille det spørgsmål, om man virkelig sparer skolehjemspadser ved blot at flytte uddannelsen fra ét sted til et andet. Svaret er: ja, det gør man på grund af elevunderlagets geografiske placering. Det er svært at redegøre for her i spørgetiden, men på hr. Kaj Poulsens foranledning vil jeg sørge for, at han får tilsendt et notat om de beregninger, som ligger bag direktoratets forslag. Det synes jeg at jeg skylder hr. Kaj Poulsen. Jeg har stor forståelse

for, at man, når man er valgt i en by og der er noget, der går fra den by, stiller spørgsmål og beder om en god forklaring. Jeg tror, jeg kan give hr. Kaj Poulsen en god skriftlig forklaring.

Kaj Poulsen (S):

Det vil jeg meget gerne takke ministeren for for jeg har svært ved umiddelbart at se, at det, at man flytter 64 elevpladser fra Holstebro til Silkeborg og flytter 64 pladser fra Ålborg til Holstebro, skulle give færre skolehjemspadser, når eleverne fra Ålborg tekniske skole i øjeblikket jo kan tage hjem hver dag og ikke udnytter skolehjemspadserne. Den udregning vil jeg gerne se. Jeg håber, at ministeren nu sender et fornuftigt svar, således at vi kan se, hvad det er, der foregår, for ellers synes jeg, dette her ligner et Ebberød Bank-forslag.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Forklaringen er, som jeg sagde i mit første svar, at der i Århus-Silkeborgområdet er et meget tæt elevunderlag, men det er det, jeg gerne skriftligt vil dokumentere for spørgeren.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 396

9) Til *ministeren for offentlige arbejder* af

Poulsaard (FP):

»Hvilken begrundelse vil ministeren anføre over for folketinget for sit nej til fransk TVs tilbud om gratis TV til danske seere?«

Skriftlig begrundelse

Det lyder rent ud sagt en lille smule besynderligt, at ministeren fra et parti, der går ind for at bryde Danmarks Radios monopol, henholder sig til nogle bureaukratiske foranstaltninger, hvorefter man vil nægte disse antenneforeninger at nedtage det franske TV. Det kan kun give modstanderne af brud på monoopolet vind i sejlene. Derfor er spørgeren som sagt meget interesseret i at få at vide ministerens begrundelse for sit nej.

Poulsaard (FP):

[Poulsgaard]

Efterhånden tror man ikke sine egne øren. Vi har lige hørt kulturministeren afvise en folkeafstemning; nu er det en repræsentant for et andet parti, der går ind for at få brudt monopol, som afviser et tilbud fra fransk TV, nemlig TV-5. Det ses af 2 millioner seere hver aften; det kan ses i Norge, det kan ses i Finland, og om 3 dage kan man også se det i Sverige. Vi er ved at være på samme niveau som Albanien. Vi er ved at være et u-land på TV-området.

Ministeren henholder sig til en masse tekniske ting i Jyllands-Posten i dag. Det, ministeren skriver dér, er rent ud sagt vildledning af befolkningen, for det passer jo ikke. Man kan gøre præcis det samme i andre lande, og det vil koste 10 øre om året. Hvorfor må vi ikke få lov til at få det franske TV? Hvorfor vil ministeren ikke være med til at skyde en lille breche i det monopol, han ellers siger han vil være med til at skyde en breche i?

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Hr. Poulsgaard må være kommet til at sluge en løbsk satellit, men det er der måske ikke så meget at sige til, for dem farer der en del rundt af, ikke mindst i pressens spalter. Hr. Poulsgårds spørgsmål grunder sig på en helt misvisende, helt forkert antagelse, idet hr. Poulsgaard i sin begrundelse siger, at jeg henholder mig til nogle bureaukratiske foranstaltninger. Jeg skal oplyse, at denne bureaukratiske foranstaltning er gældende dansk lov. Det er faktisk ikke efter svensk lov, der skal regeres og administreres her i landet, men efter dansk lov. Hvis hr. Poulsgaard vil slå efter i loven om radio- og fjernsynsvirkosomhed, vil han dér finde, at det er sådan, retstilstanden er i Danmark i øjeblikket.

Jeg kan tilføje, at det forslag om ændring i denne lov, som kulturministeren har fremsat her i tinget, og som har været til første behandling, fastholder, at det er P & T eller teleselskaberne, som skal have nedtagning retten vedrørende kommunikationssatellitter. Hvordan det vil gå med det, afhænger ret meget af, hvordan regering og folketing og andre disponerer med henblik på et eventuelt kommende hybridnet og bredbåndsnet, men det er en senere historie.

Foreløbig skal jeg overholde landets love, og selv om hr. Poulsgaard siger, at han ikke

kan tro sine egne ører, kan han roligt tro på, hvad jeg siger, hvis det skulle lykkes hans ører at opfange det.

Jeg skal endelig oplyse, at påstanden om gratis TV er forkert. Det drejer sig efter oplysninger fra Frankrig om en gratis periode på formentlig et halvt år, hvorefter der skal betales både tekniske og andre afgifter. Men alt dette og mange andre udmærkede argumenter, jeg har, blegner ved siden af den omstændighed, at jeg, hvis jeg skulle følge hr. Poulsgaard, først skulle bryde loven, og så kom jeg nok for en rigsret.

Formanden:

Det sidste kan bekræftes!

Poulsgaard (FP):

Hvad har vi en minister til? Bl.a. til at fremsætte nogle lovforslag. Jeg står her med et brev fra en antenneforening, hvor der står følgende:

»: ...jævnfør lov om radio- og fjernsynsvirkosomhed nr. 421 af 15. juni 1973, § 3, stk. 1, stilles der alene det krav, at »afsenderen« er en udenlandsk radiospredningsinstitution. Der stilles ingen krav til udbredningsformen eller de frekvenser, programmet udsendes på. Der er altså intet til hinder for, at vi kan udsende TV 5.«

Dette brev er fra en antenneforening, som har undersøgt sagerne.

Når jeg sagde bureaukratiske forhindringer, er det, fordi jeg mener, der er tale om en bureaukratisk forhindring. Hvorfor kan post- og telegrafvæsenet operere i andre lande? Hvorfor kan det operere i Finland, i Norge, i Sverige, i Frankrig og i alle mulige andre lande? Nej hr. minister, ligger hunden ikke begravet i, at ministeren for enhver pris vil have det hybridnet igennem, og så skal alle andre holdes ude? Det er præcis socialdemokratisk kulturpolitik: vi alene vide, vi alene skal bestemme, hvad der skal sendes ud til de danske hjem. Ifølge de oplysninger, jeg har fra franskmændene, kommer det til at koste 10 øre, som antenneforeningerne i givet fald skal betale. Der er ingen reklamer i det, og derfor må selv de radikale jo kunne tilslutte sig det.

Det kan godt være, at alle aviser er fulde af løgn, men der er da forskellige aviser, der

[Poulsgaard]

har skrevet, at statsministeren har sagt, der skulle meget til, før han ville være med til at forhindre det. Men det, der skal til for at forhindre det, er altså, at statsministerens trafikminister på grund af nogle bureaukratiske forordninger ikke vil være med til det.

Dohrmann (FP):

Det er helt i orden at have den holdning, at man absolut mener, folkettinget, ministrene m.fl. skal afgøre, hvad folk må se og høre i radio og fjernsyn, men det er hykleri, når ministeren offentligt udtaler, at han går ind for, at vi skal have en liberalisering, og så indtager denne holdning.

Jeg vil bede ministeren svare helt kontant på, hvorfor han mener, at P & T skal have monopol på at nedtage de udenlandske programmer, og hvorfor han mener, at fællesantenneforeninger m.fl. ikke skal have lov til at hente signaler direkte ned fra satellitterne, når der er mulighed for det.

Endelig vil jeg gerne gentage hr. Poulsgaards spørgsmål om, hvorvidt det har noget med ministerens planer om hybridnettet at gøre. Vil man tvinge landets fjernsynsseere til at betale til hybridnettet, fordi det er den eneste måde, man kan få det tåbelige forslag finansieret på? Jeg vil gerne have et kort og klart svar og ikke den sædvanlige snakken udenom fra trafikministeren.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Jeg skal nok selv bestemme karakteren af de svar, jeg giver – også til hr. Dohrmann. Han former selv sine indlæg, jeg former mine. Og en person, som kalder mig for hykler, skylder jeg i virkeligheden slet ikke noget svar.

Men uanset hvilket brev en eller anden antenneforening har skrevet til hr. Poulsgaard – og der er mange af dem, der også har skrevet til mig – er der aldrig nogen, der har skrevet til mig, at det ikke er gældende dansk lov, at P & T i henhold til loven om radio- og fjernsynsvirksomhed i øjeblikket har eneret til nedtagning – og det står der heller ikke noget om i det omtalte brev – af signaler fra kommunikationssatellitter. Dermed har jeg ikke tilkendegivet nogen holdning, og jeg har ikke blandet uvedkommende ting ind i det. Sådan er loven, og det har ik-

ke noget med bureaukratiske foranstaltninger at gøre. Hr. Poulsgaard kan jo selv sammen med sine partifæller fremsætte forslag om ændring af loven, men han kan ikke stå her i spørgetiden og opfordre mig til at bryde loven.

Poulsgaard (FP):

Det er muligt, at ministeren ikke føler, at han skylder hr. Dohrmann og hr. Poulsgaard et svar, men vi spørger faktisk på en hel masse vælgeres vegne.

Vi har haft så mange eksempler. Det, ministeren henholder sig til – altså loven – skændes jurister om, så det brager. Vi har haft et tilfælde, hvor en antenneforening i Hjørring blev nægtet tilladelse; det var godt nok af en socialdemokratisk minister, men det er jo næsten ét fedt. Der er altså meget, der tyder på, at det er mig, der har ret, og ministeren, der har uret. Det er stadig væk en bureaukratisk forhindring at sige, at det er P & T, der har eneretten på det, men hvis ministeren virkelig har ret, vil jeg endnu en gang opfordre ham til at fremsætte de nødvendige lovforslag, sådan at vi kan få det franske TV. I mit parti er vi parate til at stemme for et sådant lovforslag, og det burde de andre borgerlige partier sammen med de radikale også være. Der er ikke reklamer med, og det er jo den værste anstødssten i denne sag.

Dohrmann (FP):

Ministerens svar gik faktisk stort set ud på, at man skulle overholde loven. Det er ikke et svar at give, hr. minister. Selvfølgelig skal man overholde loven, men jeg spurgte helt konkret, om ministeren mener, at P & T skal have monopol på at nedtage de udenlandske programmer. Det vil jeg gerne have et helt klart svar på. Det er meget vigtigt, hvilken holdning trafikministeren i en såkaldt liberal regering har. For det er rent faktisk en liberal holdning, ministeren giver udtryk for udadtil, men når vi så kommer herind, har han en helt anden holdning, hvis jeg ikke har misforstået det, og det kan ministeren afklare.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

[Ministeren for offentlige arbejder]

Jeg bestrider atter, at der er tvivl om lovgrundlaget. Det er en tom, totalt gratis, indholdsløs og udokumenterbar påstand fra hr. Poulsgaards side, at juristerne skændes om det. Der er ingen endnu, der har rejst tvivl – og slet ikke jurister, det er de for kloge til – om, hvad der er gældende lov i Danmark på dette område.

I øvrigt har jeg allerede oplyst, at sagen er til behandling i folketinget. Lovforslaget er fremsat og har været førstebehandlet.

Jeg skal endelig gøre opmærksom på, hvad begge de herrer spørger også ved, at det er kulturministerens og ikke mit lovområde, så adressen er forkert og påstandene er forkerte. Det hele er totalt meningsløst. Som trafikminister har jeg naturligvis at følge loven, og min holdning har jeg mange andre lejligheder til at tilkendegive. Den indgår ikke i dette spørgsmål, og jeg har ikke noget ønske om, ud over hvad jeg allerede har sagt her og hvad jeg har sagt i Jyllands-Posten i en artikel i dag, at give til kende, hvad der er min holdning, for det drejer sig ikke om min holdning, det drejer sig om regeringens holdning, og regeringen har disse ting til behandling i øjeblikket, nøjagtig som folketinget har det, så vi har udmærkede lejligheder til at diskutere dette med hinanden.

Poulsgaard (FP):

Det, der er meningsløst, er, at en liberal minister ikke vil være med til at ændre tingenes tilstand, så vi får brudt Danmarks Radios monopol. Det, ministeren skriver i Jyllands-Posten i dag, er der mange der sætter et stort spørgsmålstegn ved. F.eks. skriver ministeren, at det ikke vil være teksten. Det vil være teksten! Ministeren påstår også, at det vil komme til at koste penge. Det er heller ikke dokumenteret, at det vil komme til at koste penge. Derfor synes jeg, det er lidt billigt sluppet af ministeren at henvise til en artikel i Jyllands-Posten. Hvis ministeren har ret i påstanden om, at loven er sådan, skulle ministeren få den lov lavet om og det her og nu. I øvrigt kan det ikke nytte noget, at ministeren henviser til kulturministerens regie. P & T, post- og telegrafvæsenet, henhører under ministeren for offentlige arbejder, og ministeren for offentlige arbejder ønsker altså at beskytte P & Ts monopol på nedtagning. Det er det, hele sagen drejer sig om.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Jeg har intet sagt om, at det koster penge. Jeg har ikke brugt ordet penge i den sammenhæng; så det var igen et helt vildskud. Når jeg nævnte artiklen i Jyllands-Posten, var det, fordi hr. Poulsgaard først drog den ind i debatten, ikke fordi jeg ville henholde mig til, hvad jeg har skrevet dér, men på hr. Poulsgaards spørgsmål herom kunne jeg vel nok have lov til at henvise til den.

Der er slet ikke tale om, at jeg ønsker at beskytte P & Ts monopol. Jeg ønsker at indrette disse ting så praktisk og hensigtsmæssigt, så frit og så prisbilligt som muligt for borgerne. Jeg har tidligere sagt, at jeg ikke har nogen volumensyge, hverken på P & Ts eller andre etaters eller styrelser eller på ministeriets vegne, så jeg lader mig overhovedet ikke lede af de ønsker eller motiver, som hr. Poulsgaard søger at skyde mig i skoene. Det er befolkningens tarv, det drejer sig om, ikke post- og telegrafvæsenets tarv.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 401

10) Til indenrigsministeren af:

Qvist Jørgensen (S):

»Hvorfor har ministeren ikke taget skridt til dels at undlade at pålægge kommunerne administrativt merarbejde, som vil være i strid med regeringens bestræbelser for regelsanering, dels sammen med socialministeriet og Kommunernes Landsforening at vurdere de administrative konsekvenser, efter at de nye konteringsregler har været prøvet i praksis?«

Skriftlig begrundelse

Indenrigsministeren giver i sit svar af 17. februar 1984 på spørgsmål nr. S 86 udtryk for, at det vil være i strid med regeringens bestræbelser for regelsanering at pålægge kommunerne administrativt merarbejde.

En undersøgelse foretaget af Kommunernes Landsforening viser klart, at regeringens påbud om nye konteringsregler på kontant-hjælpsområdet medfører et meget betydeligt merarbejde i forbindelse med beregning, kontering og kontrol. Kommunernes Landsforening har skønnet, at de nye regler medfø-

[Qvist Jørgensen]

rer et øget personaleforbrug på 11,5 mill. kr. Hertil kommer øgede EDB-udgifter.

Hvis regeringen tager sine egne ord om regelsanering alvorligt, virker det besynderligt, at ministeren åbenbart ikke vil tage hensyn til kommunernes meget kvalificerede indsigelse mod den ekstra administrative arbejdsbyrde, regeringens påbud har medført.

Qvist Jørgensen (S):

På et tidligere spørgsmål har indenrigsministeren givet udtryk for, at det vil være i strid med regeringens bestræbelser for regelsanering at pålægge kommunerne administrativt merarbejde. En undersøgelse foretaget af Kommunernes Landsforening viser klart, at regeringens påbud om nye konteringsregler på kontanthjælpsområdet medfører et meget betydeligt merarbejde i forbindelse med beregning, kontering og kontrol. Kommunernes Landsforening har skønnet, at de nye regler medfører et øget personaleforbrug til en udgift på 11,5 mill. kr., hvortil kommer de øgede EDB-udgifter.

Hvis regeringen tager sine egne ord om regelsanering alvorligt, virker det besynderligt, at ministeren åbenbart ikke vil tage hensyn til kommunernes meget kvalificerede indsigelser mod den ekstra administrative arbejdsbyrde, regeringen har påbudt.

Formanden:

Spørgsmålet, der er stillet til indenrigsministeren, vil blive besvaret af energiministerens på indenrigsministerens vegne.

Indenrigsministeren (Enggaard, fg.):

Som indenrigsministeren oplyste i sit svar den 3. april 1984 til hr. Qvist Jørgensen, er ministeren helt opmærksom på, at kommunerne mener, at de nye konteringsregler på kontanthjælpsområdet giver unødigt merarbejde, det, som netop blev underbygget i hr. Qvist Jørgensens begrundelse her i salen. Indenrigsministeren har derfor givet tilsagn om, at man vil se på, om der bør ske ændringer i den kommunale kontoplan, når de nye konteringsregler har været prøvet i praksis.

Ændringerne trådte som bekendt i kraft den 1. januar 1984, og det forløbne januar kvartal giver nu en mulighed for, at indenrigsministeriet og socialministeriet sammen

med Kommunernes Landsforening kan vurdere, om dette kvartals erfaringer er tilstrækkelige til at bedømme de administrative konsekvenser. Det håber jeg er tilfældet, men første kvartal er jo først lige nu til ende.

Når socialministeriet har ønsket at få bedre statistiske oplysninger på kontanthjælpsområdet, så er det, fordi man skønner, at både regering og folketing har stærkt behov for aktuelle oplysninger om udviklingen i sammensætningen af udgifterne og i antallet af berørte familier på kontanthjælpsområdet.

Jeg kunne godt lide at føje til, at en meget kontant anledning til, at man har ønsket at få en sådan ændret kontering, er, at der bl.a. af folketingets socialudvalg har været stillet meget konkrete spørgsmål, som man ikke har kunnet besvare tilfredsstillende på baggrund af den hidtidige kontering.

Ved regeringens overvejelser af, om der bør gennemføres ændringer, vil der ske en afvejning af behovet for aktuelle statistiske oplysninger med hensynet til at undgå administrativt arbejde.

Om min grundholdning til forenklingsopgaven behøver hr. Qvist Jørgensen ikke at være i tvivl, men som sagt skyldes en hel del af det, som ligger til grund for det vitterlige problem, hr. Qvist Jørgensen her rejser, og med fuld ret, at den brave socialminister har ønsket at efterkomme ønsker fra bl.a. folketinget om mere detaljerede oplysninger.

Qvist Jørgensen (S):

Jeg vil benytte lejligheden til at bringe en delvis tak for det tilsagn, der lå i energiminister Enggaards svar. Ud over det vil jeg blot nævne, at siden den 10. januar i år – jeg kan jo ikke gå længere tilbage i folketingssammenhæng – mener jeg ikke at der har været gjort noget forsøg på at orientere socialudvalget i folketinget eller bringe det til forståelse for, at det ved nogle ihærdige spørgsmål skulle have været med til at påføre kommunerne merudgifter. Jeg tror nok, at »den brave socialminister« – jeg citerer hermed energiministeren – ville have gjort det forsøg, hvis det var det, der manglede, for at man kunne få den længe efterlyste forhandling mellem Kommunernes Landsforening og indenrigsministeren og socialministeren.

Indenrigsministeren (Enggaard, fg.):

[Indenrigsministeren]

Jeg skal gerne bekræfte, at de spørgsmål, som jeg henviste til, ikke stammer fra den periode, hvor hr. Qvist Jørgensen som medlem af Folketingets Socialudvalg har været aktiv i disse spørgsmål.

Jeg vil i øvrigt erklære mig enig med hr. Qvist Jørgensen i, at en fornuftig dialog om disse ting er måden, hvorpå opgaven kan løses. Jeg vil gentage, at hvis det er muligt at forene hensynet til at have et godt grundlag, gode oplysninger til den sociale statistik, med hensynet til, at man ikke påfører kommunerne og de ansatte dér nye opgaver, som ikke er nødvendige, så er en sådan dialog absolut vejen at gå, og jeg deler selvsagt ønsket om, at man kan aflaste dem for denne opgave.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:**Formanden:**

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige besvarelser af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af Folketinget:

Leif Hermann: spm. nr. S 316
 Lenger: spm. nr. S 332-335
 Torben Lund: spm. nr. S 336
 Lohmann: spm. nr. S 337 og 338
 Maisted: spm. nr. S 339, 340 og 343
 Jytte Andersen: spm. nr. S 344
 Taanquist: spm. nr. S 345
 Merete Aarup: spm. nr. S 346
 Dohrmann: spm. nr. S 348
 Arentoft: spm. nr. S 349
 Agerschou: spm. nr. S 350, 362 og 365-367
 Birthe Hansen: spm. nr. S 352
 Lilli Gyldenkilde: spm. nr. S 353
 Hove: spm. nr. S 354
 Pia Kjærsgaard: spm. nr. S 357-359
 Albrechtsen: spm. nr. S 361
 Ahlmann-Ohlsen: spm. nr. S 370

Spm. nr. S 316

Til landbrugsministeren (21/3 84) af:

Leif Hermann (SF):

»Vil ministeren tage initiativer til, at kontrollen med mælkeleverancernes vandkvalitet

udvides til også at omfatte undersøgelser af vandets indhold af nitrat?«

Begrundelse

De fremkomne oplysninger om nitratindholdet i vandboringer omfatter kun stikprøvevis undersøgelser af private vandboringer svarende til mellem 5 og 10 pct. af det samlede antal enkeltforsyningsanlæg. Det må imidlertid befrygtes, at en lang række boringer, hvis vand benyttes til drikkevand for malkekøer og til rengøring af malkeudstyr m.v., vil være forurenet af nitrat.

Svar (9/4 84):

Landbrugsministeren (Niels Anker Kofoed):

Jeg har forelagt spørgsmålet for veterinærdirektoratet, som har udtalt følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»Det formodes, at det i spørgsmålet anførte »mælkeleverancernes« skal forstås som »mælkeleverandørernes«.

Problemet vedrørende nitratindhold i drikkevand for malkekøer er ligeledes blevet stillet fra miljø- og planlægningsudvalget som spørgsmål 44, hvorfor der for dette forholds vedkommende skal henvises til denne besvarelse.

Som anført i spørgsmålet foretages ikke rutinemæssigt undersøgelser for indhold af nitrat i vand fra private boringer hos mælkeproducenter, men i forbindelse med undersøgelse af mælkeleverancer til konsummælksproduktion foretages – for at konstatere, om mælken har en naturlig sammensætning – en undersøgelse for vandtilsætning.

Ud af 7.537 bestemmelser i 1983 er konstateret:

		pct.
Ikke påviselig vandtilsætning	7.320	97,1
Mulig vandtilsætning	129	1,7
Vandtilsætning	88	1,2

I hovedparten af gruppen »vandtilsætning« vil der være tilsat 3-5 pct. vand.

Vandtilsætning til mælk er som ovenfor anskueliggjort kun et problem hos enkelte mælkeproducenter. Sikre påvisninger bliver fulgt op retsligt.

Da vandtilsætning sker i marginal udstrækning, ses nitratindholdet i vand ikke at være et problem i denne sammenhæng.

[Landbrugsministeren]

Med den til spørgsmålet anførte begrundelse ses der ikke for nærværende at være grund til at kontrollere mælkeleverandørernes vandkvalitet med hensyn til indholdet af nitrat.«

Spm. nr. S 332

Til *justitsministeren* (26/3 84) af:

Lenger (VS):

»Finder ministeren, at et lokalnævn vedrørende politiets virksomhed som begrundelse ved afvisning af en klage kan nøjes med at henvise til lov om rettens pleje § 1019 b?«

Begrundelse

Retsplejelovens § 1019 b giver et lokalnævn fem muligheder for ikke at foretage sig yderligere i anledning af en indgiven klage. Disse fem muligheder er vidt forskellige og spænder bl.a. over, at en klage er åbenbart grundløs, og at en sag foreligger fuldt oplyst.

Spørgeren finder det utilstrækkeligt, at et lokalnævn blot henviser til § 1019 b, hvori samtlige fem muligheder er samlet, idet en sådan generel henvisning ikke giver klageren nogen mulighed for at tage stilling til, om han ønsker at foretage sig yderligere, når politimesteren i konsekvens af lokalnævnets holdning meddeler, at sagen ikke vil give anledning til yderligere forfølgelse.

Såfremt det er fuldt tilstrækkeligt, at nævnet blot henviser til nævnte § 1019 b, har det efter spørgerens opfattelse to konsekvenser: 1) nævnet kan afvise hvad som helst, for det vil aldrig kunne afæskes en begrundelse, 2) nævnet behøver ikke at gennemføre den realitetsbehandling af en klage, som det vil være at afprøve klagens substans i relation til de fem muligheder i retsplejelovens § 1019 b.

Som et kuriosum kan oplyses, at spørgeren har kendskab til et lokalnævn, der, selv om klager afvises alene med henvisning til de fem muligheder under ét, fører en statistik over resultatet af de enkelte klager.

Svar (6/4 84):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Justitsministeriet er ikke klageinstans i forhold til lokalnævnene, og jeg finder det derfor ikke rigtigt at kommentere det spørgsmål

om et lokalnævns sagsbehandling, som er rejst.

Derimod vil den afgørelse, som en politimester (eller i København politidirektøren) træffer i den pågældende klagesag på baggrund af lokalnævnsbehandlingen, kunne indbringes for justitsministeriet. I den forbindelse vil justitsministeriet også kunne vurdere, om der er givet en fyldestgørende begrundelse for afgørelsen.

Mere generelt kan jeg oplyse, at der i regeringens lovforslag til en forvaltningslov (lovforslag nr. L 132) i kapitel 6 indeholdes nærmere regler for begrundelse af afgørelser inden for den offentlige forvaltning.

Spm. nr. S 333

Til *boligministeren* (26/3 84) af:

Lenger (VS):

»Finder ministeren det forsvarligt, at tvivl om et byggematerials skadelige virkning først og fremmest skal komme byggematerialeindustrien til gode?«

Begrundelse

Proceduren efter byggelovgivningen er, at et byggemateriale som udgangspunkt kan anvendes, medmindre det er konstateret positivt, at det er sundhedsfarligt. Denne procedure ligger også til grund for ministerens besvarelse af spørgsmål nr. S 288.

Bag brugen af byggematerialer ligger modstående interesser. Brugere og bygningsarbejdere har interesse i, at der foreligger forhåndsgaranti for det enkelte materiales ufarlighed. Byggematerialeindustrien har interesse i, at et bestemt byggemateriale umiddelbart kan anvendes, og at det ikke først skal godkendes.

Mellem disse to modstridende interesser vil enhver lovgivning indeholde et politisk valg, der vil prioritere den ene interesse fremfor den anden. Den nuværende lovgivning indebærer, at et byggemateriale kun forhåndsafprøves gennem egentlig brug, således at brugere og bygningsarbejdere indgår i afprøvningen som forsøgskaniner, og denne rolle ophører ikke, før det definitivt er bevist, at materialet er sundhedsfarligt. Undervejs kan der forvoldes skader på mennesker,

[Lønger]

mens al tvivl kommer byggematerialeindustrien til gode.

Dette finder spørgeren grundlæggende utilfredsstillende, og derfor ønskes ministerens tilkendegivelse om, hvorvidt han finder det acceptabelt, at levende mennesker indgår som forsøgskaniner i den nuværende procedure.

Svar (3/4 84):

Boligministeren (Bollmann):

Jeg kan af spørgsmålet og begrundelsen forstå, at spørgeren med udgangspunkt i det tidligere rejste problem om anvendelse af fiberholdige lofter ønsker at fremprovokere en diskussion om produktsikkerhed ved anvendelse af byggematerialer. Denne diskussion kan imidlertid rejses også i forbindelse med markedsføringen af alle andre industriprodukter end byggematerialer, og jeg mener ikke, at en sådan diskussion hører hjemme her i forbindelse med besvarelse af spørgsmål. De generelle problemer omkring produktsikkerhed hører i øvrigt under industriministeren.

Jeg vil her indskrænke mig til at henvise til min besvarelse af spørgsmål nr. S 288 og tilføje, at byggeindustrien efter min opfattelse er berettiget til at markedsføre byggematerialer, som opfylder de på markedsføringstidspunktet gældende bestemmelser. Byggebestemmelserne ajourføres, efterhånden som der foreligger ny og tilstrækkelig sikker viden om byggematerialernes egenskaber – bl.a. i sundhedsmæssig henseende.

Spm. nr. S 334

Til *arbejdsministeren* (26/3 84) af:

Lønger (VS):

»Hvilke oplysninger om karlitlofters sundhedsskadelige karakter ligger bag valget af sikkerhedsudstyr, beskyttelsesdragter og andre foranstaltninger, når sådanne lofter skal nedtages?«

Begrundelse

Ifølge Aarhus Stiftstidende skal der iagttages vidtgående sikkerhedsforanstaltninger i forbindelse med nedtagningen af de sundhedsfarlige karlitlofter i 12 daginstitutioner i

Århus kommune. Dette finder spørgeren helt naturligt.

Da der imidlertid i den mere generelle debat om, hvorvidt lofterne overhovedet er sundhedsfarlige, og om, hvorvidt de overhovedet skal nedtages, ustandselig henvises til den manglende viden og igangværende undersøgelser, ønsker spørgeren oplyst, hvilken viden der ligger bag dette udstyr og disse foranstaltninger i det hele taget.

Noget tyder på, at der i det mindste i visse offentlige instanser foreligger tilstrækkelig viden til, at lofterne umiddelbart – uafhængigt af igangværende udvalgsarbejde – må erklæres sundhedsfarlige med påbud om nedtagning til følge.

Svar (5/4 84):

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

På baggrund af en indhentet udtalelse fra direktoratet for arbejdstilsynet kan jeg som svar på spørgsmålet oplyse følgende:

I den senere tid har arbejdstilsynet haft en del sager, hvor der har været klaget over gener fra drys fra loftsplader af mineraluld. Generne er oftest øjenirritation, slimhindeirritation, hudkløe og usædvanlig tørst samt andre mere diffuse gener. Den tilgængelige viden om emnet er begrænset, men det kan oplyses, at mineraluldsfibres sundhedsskadelige virkninger hidtil er belyst i en række arbejdsmiljøundersøgelser, hvori akutte gener i form af irritation af øvre luftveje, øjne og hud i forbindelse med håndtering af mineraluldsprodukter er beskrevet. De akutte gener forårsages af fibre med en diameter $> 3 \mu\text{m}$, medens fibre med en diameter $< 3 \mu\text{m}$ (respirale fibre) er under mistanke for på længere sigt at kunne give anledning til kroniske skadevirkninger ved udsættelse i arbejdsmiljøet; også på dette område foregår der fortsatte undersøgelser. Koncentrationen af respirale fibre er ved arbejdsmiljøundersøgelser karakteristisk fundet at variere mellem 50.000 og 3 mill. fibre pr. m^3 luft. Der er ingen grænseværdi for syntetiske mineralfibre i dag, men arbejdstilsynet har varslet, at der pr. 1. januar 1985 indføres en arbejdsfysisk grænseværdi på 1 respirabel fiber pr. m^3 luft (hvilket svarer til 1 mill. respirable fibre pr. m^3).

[Arbejdsministeren]

I øvrigt bemærkes, at nedtagning af lofter altid vil være forbundet med kraftige støvgenner, hvor beskyttelse af de ansatte i form af særligt udstyr vil være påkrævet. Støvudsættelse af denne art kan ikke sammenlignes med problemer i indeklimaet.

Spm. nr. S 335

Til *indenrigsministeren* (26/3 84) af:

Lenger (VS):

»Hvilken kompetence har sundhedsstyrelsen til at gribe ind over for sundhedsfarlige karlitlofter i offentlige institutioner, og hvilke begrænsninger eksisterer efter ministerens opfattelse i denne kompetence?«

Begrundelse

Ifølge Aarhus Stiftstidende den 10. marts 1984 afviser medicinaldirektør Søren K. Sørensen at gribe ind over for karlitlofter i offentlige institutioner.

Medicinaldirektøren mener, at lovgivningen giver for begrænset kompetence til at gribe ind, og angiver en række årsager hertil, bl.a. frygt for erstatninger og manglende teknikere til at foretage egne undersøgelser. I denne forbindelse anbefaler han en lovgivning om forhåndsafprøvning af materialer.

På denne baggrund ønsker spørgeren oplyst, om ministeren er enig i, at sundhedsstyrelsen på det foreliggende lovgrundlag står helt magtesløs.

Svar (3/4 84):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Sundhedsstyrelsen hører i administrativ henseende under indenrigsministeriet, idet styrelsens virksomhed finansieres over indenrigsministeriets bevillinger.

Efter lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse er sundhedsstyrelsen forpligtet til at overvåge sundhedstilstanden i landet samt til at yde sundhedsfaglig rådgivning og vejledning, bl.a. over for ministerier og andre centrale administrative organer.

Sundhedsstyrelsen udfører således sin rådgivningsvirksomhed over for det ministerium, under hvilket det konkrete sagsområde hører.

Spørgsmålet om, hvilke byggematerialer der kan anses for hensigtsmæssige, f.eks. i boliger og institutionsbyggeri, er boligmini-

steriets ressort. Sundhedsstyrelsen fungerer derfor som rådgiver for boligministeriet vedrørende spørgsmålet om anvendelse af bl.a. mineraluldsplader.

Sundhedsstyrelsens sundhedsfaglige rådgivning udføres på baggrund af, at styrelsen holder sig orienteret om den videnskabelige udvikling på det sundhedsfaglige område, samt gennem kontakt med aktive forskere. Det er ikke sundhedsstyrelsens opgave at drive forskning, og sundhedsstyrelsen har hverken personalemæssig kapacitet eller økonomiske ressourcer til selv at iværksætte videnskabelige undersøgelser på områder, hvor den videnskabelige dokumentation endnu ikke har en sådan karakter, at den kan danne baggrund for rationel, videnskabeligt dokumenteret rådgivning.

Det må understreges, at sundhedsstyrelsens virksomhed i disse spørgsmål som altovervejende hovedregel er rådgivende. En adgang til egentlig indgriben, f.eks. forbud, forudsætter særlig hjemmel i lovgivningen.

Da spørgsmålet om, hvilke krav der kan stilles til byggematerialer m.v., som nævnt hører under boligministeren, kan jeg ikke udtale mig om sundhedsstyrelsens rådgivningsvirksomhed i den konkrete sag.

Spm. nr. S 336

Til *boligministeren* (27/3 84) af:

Torben Lund (S):

»Vil ministeren tage initiativ til, at der ved annoncering og salg af private andelsboliger kommer til at gælde samme oplysningspligt som for almennyttigt byggeri i henhold til normal boligoverenskomst B 1977 og forbrugerbudsmandsinstitutionens retningslinjer i øvrigt?«

Begrundelse

Det er konstateret, at der i forbindelse med salg af private andelsboliger er annonceret med stærkt vildledende oplysninger om reel boligafgift og driftsbudget for andelsboligforeninger.

Da eventuelle andelshavere naturligvis har et berettiget krav på at være korrekt informerede om den enkelte andelsboligs og forenings økonomiske forhold, vil det have interesse at vide, om ministeren er indstillet på at lade de for almennyttigt boligbyggeri gæl-

[Torben Lund]

dende regler om oplysningspligt finde tilsvarende anvendelse ved annoncering og salg af private andelsboliger.

Svar (5/4 84):

Boligministeren (Bollmann):

Ifølge markedsføringsloven må en virksomhed ikke foretage handlinger, som strider mod god markedsføring. Der må således ikke anvendes urigtige, vildledende eller urimeligt mangelfulde angivelser, som er egnede til at påvirke efterspørgsel eller udbud af bl.a. fast ejendom.

Annoncering og salg af private andelsboligforeninger er således allerede omfattet af markedsføringsloven.

Forbrugerombudsmanden fører tilsyn med, at der ikke sker overtrædelse af god markedsføringsskik, og kan på eget initiativ eller på grundlag af klager eller henvendelser fra andre søge at påvirke de erhvervsdrivende til at virke i overensstemmelse med loven.

Jeg mener derfor ikke, der er behov for i boliglovgivningen at indføre særlige regler om annoncering og salg af private andelsboliger.

Spm. nr. S 337

Til *miljøministeren* (27/3 84) af:

Lohmann (S):

»Kan ministeren oplyse, hvor mange huse i landzone der for tiden henstår ubeboede, hvor mange af disse der er i en sådan stand, at de virker skæmmende, og hvorvidt kommuner eller amter har mulighed for igennem by- og landzoneloven at gribe ind med henblik på at få fjernet sådanne bygninger?«

Svar (4/4 84):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Spørgsmålet har været forelagt for planstyrelsen, der har oplyst, at der ikke eksisterer nogen opgørelse over ubeboede huse, idet hverken amtskommuner eller primærkommuner registrerer sådanne bebyggelser.

Det er således heller ikke muligt at oplyse, hvor mange ubeboede huse der er i en sådan stand, at de virker skæmmende.

Der er ikke i zoneloven hjemmel til at kræve skæmmende bygninger fjernet. Zonelovsmyndigheden kan alene i forbindelse

med tilladelse til at opføre en ny bebyggelse stille vilkår om fjernelse af eksisterende bygninger eller bygningsrester.

Spm. nr. S 338

Til *arbejdsministeren* (27/3 84) af:

Lohmann (S):

»I fortsættelse af ministerens besvarelse af 21. marts 1984 af mit spørgsmål nr. S 249 af 9. marts 1984 bedes ministeren oplyse, hvilke 5 afdelingskontorer inden for arbejdsformidlingen der påtænkes nedlagt.«

Svar (4/4 84):

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

De 5 afdelingskontorer inden for AF-Svendborgs område, der påtænkes nedlagt, er:

Stenstrup, Ørbæk, Tranekær, Humble og Marstal.

Jeg kan oplyse, at det i alle tilfælde drejer sig om små, deltidsbetjente kontorer, og at nedlæggelsen sker efter enstemmig beslutning i arbejdsmarkedsnævnet for Fyns amtskommune.

Spm. nr. S 339

Til *arbejdsministeren* (27/3 84) af:

Maisted (FP):

»Agtter ministeren at tage initiativ til at få ophævet den aftale mellem ATPs bestyrelse og HK, der går ud på, at findes der lige egnede og kvalificerede ansøgere, vil den blive foretrukket, som tilkendegiver at være medlem af HK?«

Begrundelse

Regeringen har tidligere tilkendegivet, at den har den principielle holdning, at det offentlige ikke kan indgå aftaler, der gør egentlig ansættelse i en offentlig stilling betinget af medlemskab af en fagforening.

Svar (4/4 84):

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

I anledning af spørgsmålet har arbejdsministeriet indhentet en udtalelse fra ATP, som bl.a. oplyser følgende:

[Arbejdsministeren]

»ATP har siden 1976 haft sine egne, selvstændige overenskomster med et mindre antal faglige organisationer, herunder Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund i Danmark.

Den i spørgsmålet nævnte aftale mellem ATPs bestyrelse og HK findes udtrykt i et protokollat, som i uændret form har suppleret ATPs og HKs overenskomster siden 1976.

Der er efter ATPs opfattelse tale om en udtrykkelig formulering af det almindeligt anerkendte arbejdsretlige princip, hvorefter arbejdsgiverparten i et overenskomstforhold anerkender lønmodtagerorganisationens interesse i, at dens medlemmer beskæftiges inden for en virksomhed, som hører under organisationens naturlige faglige område. Formuleringen af aftalen er resultatet af forhandlinger, hvor HKs oprindelige krav var en eksklusivbestemmelse, som blev afvist af ATPs bestyrelse.

Det følger heraf og af bestyrelsens sammensætning, at den omtalte aftale ikke kan forstås som et pålæg til ATP om kun at ansætte eller beskæftige HK-medlemmer. ATP har gennem sin hidtidige tilværelse fulgt lighedsprincipper i sin personalepolitik og har stedse lagt vægt på at vælge de bedst egnede ansøgere i henseende til personlige og faglige kvalifikationer og færdigheder uden at granske i ansøgeres eller ansattes organisatoriske tilhørsforhold.

Aftalen har aldrig givet problemer parterne imellem.«

Jeg skal hertil bemærke følgende:

ATP er en selvejende institution, hvis bestyrelse er ligeligt sammensat af repræsentanter for lønmodtagere og for arbejdsgivere, herunder Dansk Arbejdsgiverforening, der som bekendt lige så lidt som det offentlige indgår eksklusivaftaler. Der er da heller ikke tale om en aftale, der gør ansættelse betinget af medlemskab af en fagforening.

På baggrund af ATPs udtalelse finder jeg ikke anledning til at tage noget initiativ i sagen.

Spm. nr. S 340

Til *finansministeren* (27/3 84) af:

Maisted (FP):

»Hvor mange er beskæftiget med administrativt arbejde og kontorarbejde i ministerier, amter og kommuner?«

Begrundelse

De nævnte oplysninger ønskes for at få et klart billede af forholdet mellem antallet af ansatte ved administrativt arbejde og kontorarbejde og antallet af ansatte beskæftiget ved mere praktisk arbejde.

Svar (4/4 84):

Finansministeren (Christophersen):

Der findes ikke nogen definition af administrativt arbejde og kontorarbejde, som klart kan udskille disse former for arbejde. Det er f.eks. vanskeligt at placere beskæftigelse i arbejdsformidlingen og i socialforvaltningen i den ene eller den anden kategori. Spørgsmålet kan derfor i realiteten ikke besvares klart.

Den eneste opgørelse, der findes af det offentlige personale fordelt på forskellige kategorier, er formålsopdelingen i det offentlige budgets system. Hvis man anvender dette systems afgrænsning af administrativt arbejde – hvorefter f.eks. arbejdsformidlingen og socialkontorerne ikke er henregnet hertil – forventes der i 1984 at være beskæftiget personale svarende til ca. 76.500 fuldtidsbeskæftigede med administrativt arbejde og generel forvaltning, hvilket er knap 12 pct. af det samlede offentlige personaleforbrug i 1984 (ekskl. beskæftigelsesordninger).

Spm. nr. S 343

Til *ministeren for skatter og afgifter* (28/3 84) af:

Maisted (FP):

»Vil ministeren kunne opretholde et afgiftskrav og få beløbene indbetalt, hvis en bilproduktion af brugte dele flyttes til Christiania, i lighed med afgifter fra andre virksomheder, der fremstiller biler af brugte dele andre steder i landet?«

Begrundelse

Regeringspartierne stemte imod, at Christiania skal overholde landets love.

Svar (3/4 84):

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Efter færdselslovens bestemmelser skal ethvert motorkøretøj være registreret og forsynet med nummerplader, inden køretøjet tages i brug.

Registreringsafgiften skal være betalt til toldvæsenet, før køretøjet anmeldes til registrering efter færdselsloven, medmindre det påhviler en registreret virksomhed at svare afgift af køretøjet.

Et motorkøretøj kan således ikke registreres og forsynes med nummerplader, uden at der fremlægges bevis for, at registreringsafgiften er betalt.

Spm. nr. S 344

Til *undervisningsministeren* (28/3 84) af:

Jytte Andersen (S):

»Kan ministeren oplyse, hvornår der vil blive udarbejdet et aktstykke til finansudvalget, således at daghøjskolernes fortsatte eksistens sikres?«

Begrundelse

Det er ministerens erklærede opfattelse, at nye initiativer inden for voksenuddannelsen ikke skal bremses, hvilket ministeren da også gav udtryk for på det seneste møde i Dansk Folkeoplysnings Samråd.

For et af de nye initiativer inden for voksenuddannelsen, nemlig daghøjskolerne, er situationen imidlertid ved at være kritisk. Det lykkedes i 11. time at sikre fortsatte statslige midler til daghøjskolerne, men pengene til den enkelte daghøjskole kan ikke udløses, før ministeren udarbejder et aktstykke til folketingets finansudvalg.

Da statsbevillingen til den enkelte daghøjskole er udløsende for andre bevillinger, er situationen den, at mange daghøjskoler trues af lukning. Dette vil medføre, at pionererne på daghøjskoleområdet må søge anden beskæftigelse, hvorved en møjsommeligt oparbejdet ekspertise vil gå tabt, ligesom de mest udsatte befolkningsgrupper vil være et værdifuldt uddannelses tilbud fattigere.

Svar (6/4 84):

Undervisningsministeren (Elsebeth Kock-Petersen, fg.):

Det er hensigten i medfør af regeringens program til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden i 1984 og 1985 at anvende 5,8 mill. kr. til forsøg med voksenuddannelser i 1984. En del af dette beløb vil blive anvendt til daghøjskolevirksomhed. Et aktstykkeudkast, der bl.a. indeholder en bevillingsansøgning herom, er udarbejdet og fremsendt til finansministeriet. Når finansministeriets tilslutning foreligger, vil aktstykkeudkastet blive fremsendt til finansudvalget.

Jeg forventer, at dette vil ske i den nærmeste fremtid.

Spm. nr. S 345

Til *arbejdsministeren* (28/3 84) af:

Taanquist (S):

»Hvad er ministerens stilling til øget anvendelse af økonomiske incitamentter for at få arbejdsgivere til at investere mere i arbejdsmiljøet?«

Begrundelse

Udgifterne ved arbejdsmiljøskader påhviler næsten udelukkende det offentlige. Udgifterne har i de senere år været stærkt stigende, og de vil kun kunne nedbringes ved at forebygge, at arbejdsmiljøskader opstår.

Ud over de økonomiske konsekvenser påfører arbejdsmiljøskaderne arbejdstagere store ulemper og resulterer ofte i menneskelige tragedier.

Den alvorligste udvikling i arbejdsmiljøskaderne demonstreres bl.a. af de seneste års stigning i antallet af hjernesker. Antallet af anerkendte opløsningsmiddelforgiftninger er steget fra 107 i 1978-79 til 733 i 1982-83 og er stadig stigende.

Det offentliges udgifter til arbejdsmiljøskader er af arbejdstilsynet beregnet til at være omkring 10 mia. kr. om året (i 1981-tal).

De eneste, der effektivt kan forebygge arbejdsmiljøskaderne, er arbejdsgiverne, men der er for ringe økonomisk eller anden tilskyndelse for arbejdsgiveren til at investere i et bedre arbejdsmiljø.

Det økonomiske incitament kan f.eks. være et omfordelingssystem med tilskud. Det kan også være skærpet anvendelse af forsikringspræmier, indførelse af en forebyggende arbejdsmiljøafgift eller lignende, som indbyg-

[Taanquist]

ger udgifterne til at udbedre arbejdsmiljøets skader i produktionsomkostningerne.

Svar (9/4 84):

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

I begrundelsen for spørgsmålet henvises til udgifterne, særlig for det offentlige, ved arbejdsmiljøskader.

De samfundsøkonomiske omkostninger som følge af arbejdsskader – arbejdsulykker, erhvervs sygdomme m.v. – er ganske rigtig betydelige. Omkostningernes præcise størrelse kendes dog ikke, og afhængigt af beregningsmetoder og -forudsætninger kan man nå frem til meget forskellige skøn.

Der er ikke holdepunkter for, at omkostningerne er stigende, som det nævnes i begrundelsen for spørgsmålet. Ganske vist er der, som også nævnt i begrundelsen, i de senere år konstateret flere opløsningsmiddel-forgiftninger end i tidligere år, men dette er snarere en forsinket erkendelse af skader, som man ikke tidligere har været tilstrækkeligt opmærksom på, end udtryk for, at antallet af nyopståede tilfælde er stigende. I det samlede billede udgør disse skader en meget beskedent andel.

Uanset hvilke beregningsmetoder man lægger til grund, er der ingen tvivl om, at omkostningerne ved arbejdsskader er tungtvejende efter både en økonomisk og en menneskelig målestok. Ved vurderingen af de store beløb, som er nævnt, må man imidlertid gøre sig klart, at selv en mangedoblet forebyggende indsats aldrig helt vil kunne eliminere arbejdsulykker og erhvervs sygdomme.

Det har ofte været overvejet, om man gennem økonomiske incitamenter kunne styrke den forebyggende arbejdsmiljøindsats på virksomhederne.

Arbejdsmiljøgruppen af 1972 foreslog en forebyggende arbejdsmiljøafgift, der skulle pålignes de enkelte virksomheder på grundlag af en periodisk vurdering af deres arbejdsmiljøstandard. Afgiften skulle dels kompensere det offentlige for udgifterne i sundheds- og socialvæsenet, dels tilskynde til forbedring af arbejdsmiljøet. Forslaget rummede dog en række problemer, bl.a. omkring en retfærdig påligning af afgiften, og det folketingsflertal, som vedtog arbejdsmiljøloven, kunne ikke tilslutte sig tanken.

Tilsvarende tanker om en stærkere differentiering af præmierne til den lovpligtige arbejdsskadeborsikring, eventuelt kombineret med et generelt højere præmieniveau, vandt heller ikke tilslutning under arbejdet med den ny arbejdsskadeborsikringslov af 1978. Problemet er her bl.a., at det ofte kan være vanskeligt at henføre en arbejdsskade opstået over flere år entydigt til en enkelt arbejdsgiver. Samtidig vil man med en for stærk differentiering efter risikoniveau udhule forsikringsprincippet, en virkning, der især vil ramme mindre virksomheder. Jeg vil dog ikke fuldstændig afvise, at der kan findes muligheder for at tilgodese arbejdsmiljøhensyn ad forsikringsvejen, men jeg må her henviser til socialministeren, hvorunder arbejdsskadeborsikringen sorterer.

Endelig kunne man forestille sig, at der gennem en tilskudsordning til arbejdsmiljøinvesteringer kunne rettes op på det forhold, at det er de enkelte virksomheder, der må betale eventuelle udgifter ved arbejdsmiljøforbedringer, mens det som hovedregel er de offentlige kasser, der drager fordel af sparede behandlingsudgifter m.v. Erfaringerne med tilskudsordninger af denne karakter er dog ikke entydigt positive, og også her er der mange administrative problemer, der ikke umiddelbart lader sig løse.

Alle tre muligheder, som her er nævnt – afgifter, forsikringspræmier og tilskud – rummer åbenbare risici for konkurrenceforvriddning, herunder belastning af danske virksomheders omkostningsniveau.

Konklusionen må være, at det ud fra teoretiske synspunkter forekommer nærliggende at skabe økonomiske incitamenter til arbejdsmiljøforbedringer, men at man næppe endnu har fundet frem til ordninger, der både kan fungere i praksis og samtidig reducere arbejdsskadernes antal. Dette er vel også baggrunden for, at der under skiftende regeringer, før og efter arbejdsmiljølovens vedtagelse, ikke er fremsat konkrete forslag herom.

Spm. nr. S 346

Til indenrigsministeren (29/3 84) af:

Merete Aarup (KF):

»Vil ministeren tage initiativ til at give patienterne en udvidet ret til journalindsigt?«

Begrundelse

I modsætning til i Norge og Sverige har danske patienter ikke ret til at få indsigt i deres egen journal.

Alle voksne patienter bør sikres ret til at blive informeret om deres sygdom, om behandlingen, indgreb og eventuelle risici.

En udvidet ret til journalindsigt skal også ses i forbindelse med de tilfælde, hvor en patient klager til sundhedsstyrelsen over den lægelige behandling på et sygehus. Her kan patienten nægtes adgang til journalen, selv om den indgår som materiale i sundhedsstyrelsens behandling af klagesagen.

Svar (4/4 84):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Efter gældende ret kan en patient ikke kræve aktindsigt i en sygehusjournal, der udelukkende har været anvendt som led i patientbehandling.

En journal bliver derimod omfattet af retten til aktindsigt efter offentlighedsloven, hvis den f.eks. sendes til socialforvaltningen i forbindelse med en invalidepensionssag eller til sundhedsstyrelsen i forbindelse med en klagesag.

Retten til journalindsigt kan imidlertid nægtes, såfremt dette efter en lægelig vurdering findes nødvendigt af hensyn til patientens behandlingssituation, jfr. offentlighedslovens § 10, stk. 1.

Spørgsmålet om en udvidelse af retten til journalindsigt har været drøftet i mange år, og senest er spørgsmålet kommet frem i forbindelse med justitsministerens forslag til ny forvaltningslov og revision af offentlighedsloven, som netop er fremsat i denne samling.

Det har været min holdning ved disse forslag, at det fortsat er nødvendigt, at der indskydes en lægelig fagkundskab ved videregivelse af journaloplysninger til patienten, herunder specielt til vurdering af, om det i særlige tilfælde overhovedet vil være behandlingsmæssigt forsvarligt at videregive journaloplysningerne.

Fastlægges der derimod en almindelig ret til aktindsigt i selve journalen, vil det ofte kunne være vanskeligt for patienten at tolke sygehusjournalens indhold, ligesom det vil kunne give anledning til misforståelser og unødigt ængstelse hos patienten, bl.a. på

grund af de meget foreløbige og til tider hypotiske diagnoseforhold, der kan og bør være indeholdt i journalerne.

Jeg vil gerne understrege, at dette er den formelt gældende retstilstand. Dette udelukker ikke lægen fra rent faktisk at udlevere journalen.

Det for mig væsentligste i læge-patient-forholdet er – fremfor den faktiske journalindsigt – lægens udførlige og personlige information af patienter, hvilket er en afgørende forudsætning for tillidsforholdet mellem de to parter.

Jeg lægger afgørende vægt på denne forpligtelse til at give patienterne alle de oplysninger, som de beder om, og som er rimelige og ikke kan skade den enkelte, og sundhedsstyrelsen har da også i cirkulæreskrivelser foreholdt samtlige læger denne forpligtelse.

En sådan information gives naturligvis på grundlag af journaloplysningerne, men lægen har mulighed for at vurdere, på hvilken måde patienten bedst bliver gjort bekendt med forløbet af sygdomsbehandlingen og udsigterne for helbredelse.

På baggrund af ovennævnte bemærkninger finder jeg ikke anledning til at give patienterne en udvidet ret til direkte journalindsigt.

Spm. nr. S 348

Til *arbejdsministeren (29/3 84)* af:

Dohrmann (FP):

»Kan ministeren forklare det rimelige i, at f.eks. Specialarbejderforbundet med ca. 300.000 medlemmer af midlerne fra den nye Arbejdsmarkedets Uddannelsesfond (AUD) får 1,2 mia. kr., mens f.eks. FTF (Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd) med ca. samme medlemstal ikke får del i disse efteruddannelsesmidler?«

Begrundelse

Selv om ministeren sikkert vil krybe over, hvor gærdet er lavest, og svare mig, at dette spørgsmål afgøres af arbejdsmarkedets parter, så må det offentlige – når det drejer sig om tvangsinddrevne midler til en uddannelsesfond – også have indflydelse på, hvorledes disse midler fordeles.

Svar (5/4 84):

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Arbejdsmarkedsuddannelserne består af specialarbejderuddannelsen, efteruddannelsen af faglærte, omskoling og erhvervsintroducerende kurser for unge og langtidsledige.

Folketinget bevilger ved de årlige finanslove penge til arbejdsmarkedsuddannelserne.

Den nye arbejdsmarkedsuddannelsesfond, skal gennem bidrag fra lønmodtagere og arbejdsgivere udelukkende finansiere disse statsudgifter.

Det er således folkettinget, der over bevillingerne på finansloven fastsætter rammerne for arbejdsmarkedsuddannelsernes aktivitet og dermed også størrelsen af fremtidige bidrag til arbejdsmarkedsuddannelsesfonden.

Det skal bemærkes, at arbejdsmarkedsuddannelserne primært retter sig mod de private erhverv, hvis konkurrenceevne skal være med til at forbedre beskæftigelsessituationen.

Det er på denne baggrund rimeligt, at alle lønmodtagere og arbejdsgivere gennem bidrag til fonden er med til at finansiere uddannelserne, selv om uddannelserne kun retter sig mod en afgrænset gruppe af lønmodtagere.

Spm. nr. S 349

Til *miljøministeren* (29/3 84) af:

Arentoft (FP):

»Vil ministeren overveje at chartre to eller fire Esbjergtrawlere og lade disse gennemtrawle området, hvor en hollandsk trawler har fundet den første gifttromle fra »Dana Optima?«

Begrundelse

Det kan være den hurtigste, billigste og bedste måde at finde gifttromlerne på at lade store trawlere to og to med bundtrawl imellem sig gennemtrawle området. Formentlig skal et skib som f.eks. »Gunnar Seidenfaden« med frømand være til rådighed i området til at tage sig af de fundne tromler.

Svar (6/4 84):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

I samarbejde med den hollandske minehunter »Haarlem« har miljøstyrelsens specialskib »Gunnar Seidenfaden« nu lokaliseret gifttromlerne fra »Dana Optima«. Jeg har

derfor den 3. april 1984 indgået aftale med forsvaret om, at søværnet overtager bjærgningen af de fundne tromler.

Spm. nr. S 350

Til *socialministeren* (29/3 84) af:

Agerschau (SF):

»Hvad er årsagen til, at ministeren har ændret forretningsordenen for revaliderings- og pensionsnævnene, således at et nævn som noget nyt kan bemyndige formanden til at give afslag i de sager, der er henlagt til de pågældende nævns afgørelse?«

Begrundelse

Af forretningsordenen af 15. marts 1976 for revaliderings- og pensionsnævnene fremgik det, at et nævn kunne bemyndige formanden til at træffe afgørelse i de sager, der var henlagt til nævnene, såfremt der ikke var tvivl om, at den pågældende ydelse skulle tilkendes. Denne bestemmelse er ændret af socialministeren den 30. november 1983, således at det herefter også bliver muligt for formanden at få bemyndigelse til at give afslag i de pågældende sager. Spørgeren ønsker oplyst, hvad den dybere mening er med denne ændring.

Det skal endvidere nævnes, at det blandt sociale brugerorganisationer klart er indtrykket, at man ved ændringen forsøger at formindske det folkelige elements indflydelse på administrationen af den sociale lovgivning.

Svar (4/4 84):

Socialministeren (Palle Simonsen):

Ændringen af forretningsordenen for revaliderings- og pensionsnævnene med virkning fra 1. januar 1984 er sket efter anbefaling fra det udvalg om effektivisering af det sociale ankesystem, som jeg nedsatte i juli 1983, og som i øvrigt ventes at have færdiggjort sit arbejde omkring 1. juli 1984.

Udvalget har til opgave at overveje og stille forslag om, hvorledes forretningsgangen i den sociale ankestyrelse, amtsankenævnene og revaliderings- og pensionsnævnene kan effektiviseres og smidiggøres, navnlig med henblik på at nedbringe sagsbehandlingsstiderne.

[Socialministeren]

Blandt en række opgaver, som særligt er trukket frem i udvalgets kommissorium, er også spørgsmålet om fastsættelse af regler, hvorefter formanden for nævnene og ankecheferne bemyndiges til at træffe afgørelse i visse sager.

Som anført i begrundelsen for spørgsmålet kunne nævnene i forvejen i medfør af § 15 i forretningsordenen af 15. marts 1976 bemyndige formanden til at træffe afgørelse i sager, når visse nærmere betingelser var opfyldt, herunder navnlig, at formanden skønnede, at de i sagen foreliggende lægelige og erhvervs-mæssige oplysninger klart førte til, at ydelse skulle tilkendes, og at sagen i øvrigt ikke frembød tvivl.

Erfaringerne med denne ordning viste, at sagsbehandlingstiden for formandsafgjorte sager var 1-2 måneder kortere end for nævnsafgjorte sager.

Da de ændrede bestemmelser om førtidspensionen kunne forvente at medføre en ekstraordinær vækst i antallet af sager til forelæggelse for revaliderings- og pensionsnævne omkring reglerne ikrafttræden 1. januar 1984 og i nogen tid derefter - med deraf følgende risiko for sagsophobning i nævnene - besluttede udvalget forlods at behandle spørgsmålet om en udvidet adgang for revaliderings- og pensionsnævne til at bemyndige formanden til at træffe afgørelse i visse sager.

Udvalget besluttede i efteråret 1983 at foreslå § 15 i forretningsordenen for revaliderings- og pensionsnævne ændret, således at nævnene kan bemyndige formanden til at træffe afgørelse i stort set alle fuldt oplyste sager, som ikke frembyder tvivl, herunder også klare afslagssager.

Da socialministeriet er enig i, at en sådan udvidet bemyndigelsesadgang vil indebære klare fordele i form af kortere sagsbehandlingstider og ikke kan anses at indebære principielle betænkeligheder, da der også blandt afslagssagerne erfaringsmæssigt er mange klare sager, som kan afgøres rutinemæssigt, blev § 15 i forretningsordenen ændret som foreslået af udvalget.

Det er i begrundelsen for spørgsmålet nævnt, at det blandt sociale brugerorganisationer er indtrykket, at man ved ændringen forsøger at formindske det folkelige elements indflydelse på administrationen af den sociale lovgivning.

Jeg skal hertil bemærke, at dette absolut ikke har været hensigten og heller ikke ses at have denne virkning, snarere tværtimod. Formålet med ændringen er som nævnt at effektivisere sagsbehandlingen gennem en aflastning af nævnene for en række klare rutinesager. Nævnenes ressourcer kan herved koncentreres til de mere vanskelige sager, hvorved nævnsmedlemmernes mulighed for indflydelse på de sager, der styrer den generelle praksis, kan fremmes.

Spm. nr. S 352

Til *socialministeren* (29/3 84) af:

Birthe Hansen (SF):

»Vil ministeren i forlængelse af besvarelse af 28. marts 1984 af spørgsmål nr. S 315 samt med baggrund i referat af møde den 9. marts 1984 i socialministeriet om behovet for sikrede afdelinger på døgninstitutioner for børn og unge oplyse, hvor mange af de 60 pladser der ved bistandslovens ikrafttræden i 1976 var placeret i Storstrøms amt, og hvor mange der er i dag?«

Svar (3/4 84):

Socialministeren (Palle Simonsen):

Ved bistandslovens ikrafttræden i 1976 var der ingen sikrede afdelinger på døgninstitutioner for børn og unge i Storstrøms amtskommune, og der er ikke efter lovens ikrafttræden oprettet sikrede afdelinger i amtskommunen.

Spm. nr. S 353

Til *socialministeren* (29/3 84) af:

Lilli Gyldenkilde (SF):

»Vil ministeren be- eller afkræfte forlydender om, at ældre i eget hjem, som har brug for daglig hjælp i Københavns kommune, må indlægges på sygehus, fordi kommunens økonomi er så dårlig, at de ældre ikke kan få hjælp i påsken?«

Begrundelse

Frygten for, at der i perioder, hvor en kommune ikke har råd til at betale det fornødne antal hjemmehjælpere, skal flyttes rundt med ældre i eget hjem, som er afhæn-

[Lilli Gyldenkilde]

gige af daglig hjemmehjælp, får undertegnedet til at stille spørgsmålet.

Det vil være en klart uværdig måde at løse problemet på, hvis de ældre i særligt belastede perioder som f.eks. påsken skal rykkes ud af deres normale dagligdag og indlægges på sygehus. Det vil i øvrigt kunne få uoverskuelige konsekvenser for den enkelte. Desuden er det en kostbar løsning, hvilket let tilsøres ved, at udgiften flyttes fra den ene kasse til den anden.

Svar (9/4 84):

Socialministeren (Palle Simonsen):

Til brug for besvarelsen af spørgsmålet har socialministeriet indhentet en udtalelse fra Københavns magistrats 3. afdeling. Det oplyses heri, »at der i Københavns kommunes budget for 1984 er indeholdt en samlet udgift på 525 mill. kr. vedrørende praktisk bistand i hjemmet.

Det er magistratens skøn, at der på grundlag af denne budgettering kan ydes den fornødne hjemmehjælp.

Det er ikke magistraten bekendt, at der skulle være forekommet eller forventes at forekomme situationer som den i spørgsmålet beskrevne.«

Socialministeriet kan henholde sig til disse oplysninger.

Spm. nr. S 354

Til *forsvarsministeren* (29/3 84) af:

Houe (KF):

»Hvilke oplysninger kan ministeren give om fund af sovjetisk markeringsudstyr i danske farvande, og giver disse fund anledning til iværksættelse af nogen form for handling fra forsvarsministeriets side?«

Begrundelse

Ifølge dagspressen er der 6-7 forskellige steder på de sydsjællandske kyster fundet sovjetisk markeringsudstyr indeholdende fyrværkeriraketter, som affyret på kort afstand kan være farlige. Raketterne kan udløses ved et forkert greb på cylinderen. Da raketterne samtidig har en rækkevidde på 300 meter, udgør de en fare for de nærmeste omgivelser, som ikke bør negligeres.

Svar (6/4 84):

Forsvarsministeren (Engell):

Der er i den seneste tid gjort en række fund af markeringsudstyr af sovjetisk oprindelse langs de kyststrækninger af den sjællandske øgruppe, der vender ud mod Østersøen. Det drejer sig om u-bådsmarkeringsbøjer, der anvendes i forbindelse med øvelser. Bøjerne er beregnede til at blive udsendt fra neddykkede u-både, således at u-bådens position kan markeres enten ved røg eller ved lyskugle over for overfladeenheder, helikoptere og fly, der måtte deltage i pågældende øvelse. Et principielt lignende system anvendes i vestlige nationer i sammenhæng med u-bådsøvelser.

I internationalt farvand syd for Bornholm har der i marts 1984 været en ret omfattende u-bådsøvelsesaktivitet med deltagelse af flådeenheder fra Warszawapagten. På baggrund heraf samt under hensyntagen til den seneste tids strøm- og vindforhold i Østersøen formodes de ilanddrevne markeringsbøjer at stamme herfra.

I hel tilstand indeholder bøjerne et mindre sprænglegeme af pyroteknisk art. I ukyndiges hænder kan bøjerne utilsigtet affyres, og personskade kan opstå. Fra forsvarers side advares derfor med mellemrum om at undgå berøring af ukendte ilanddrevne genstande. Når der meldes om fund, rykker forsvaret ud med specialuddannet personel og tager fornøden aktion.

Spm. nr. S 357

Til *miljøministeren* (29/3 84) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Hvad påtænker ministeren at foretage for at sikre brugerne af den nye naturpark på Vestamager, så en tragedie bliver undgået under færdsel mellem ubrugte granater og anden ammunition?«

Begrundelse

Befolkningens sikkerhed må stå over miljøhensyn. Spørgeren ønsker derfor miljøministerens garanti for, at det nye område på Vestamager ikke udgør en livsfarlig risiko for de besøgende. Sikkerhedsbestemmelserne bør derfor være strenge og effektive, og det er derfor af interesse for spørgeren at få oplyst,

[Pia Kjærsgaard]

hvad miljøministeren har foretaget i den anledning.

Svar (6/4 84):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

I sommeren 1983 aftalte jeg med Københavns overborgmester og Tårnbys borgmester at søge Vestamager åbnet i sommeren 1984, hvis det kunne ske på betryggende måde. Med henblik på at vurdere bl.a. dette spørgsmål blev der nedsat et udvalg med repræsentanter for de berørte myndigheder, herunder forsvarsministeriet.

Forsvarsministeriets eksperter har under udvalgsarbejdet skønnet, at det vil være forsvarligt at åbne arealet for publikum under visse forudsætninger, bl.a. om afsøgning og rydning af en række nærmere angivne områder.

Udvalget har i en indstilling af 10. februar 1984 på denne baggrund anbefalet en åbning af Vestamager under forudsætning af, at de nævnte betingelser er opfyldt.

Jeg er på denne baggrund indstillet på, at Vestamager skal åbnes for publikum, så snart de nævnte betingelser er opfyldt, hvilket forventes at kunne ske til sommer.

Spørgsmålet har i øvrigt været forelagt skovstyrelsen og forsvarsministeriet, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»Forsvarsministeriets igangværende afsøgning af området har vist, at der kan forekomme forsagere – dvs. granater, der ikke er eksploderet ved nedslag – i området. En væsentlig del af disse granater er øvelsesgranater, som er helt ufarlige. Forsagerne vil normalt være begravet under 30–80 cm sand og græstørv, og det er ikke forbundet med risiko at betræde arealet, selv lige over granaten. Der er alene en lille risiko for ulykker ved opgravning og hårdhændet behandling af granaterne, f.eks. ved bearbejdning med en hammer eller ved forsøg på fjernelse af dele af granaterne. Man må her erindre, at det er en fejl i tændsystemet, der har bevirket, at den overordentlig kraftige påvirkning, som granaten blev udsat for ved nedslaget, ikke udløste en eksplosion.

Forsvarsministeriets forudsætninger for en åbning af arealet er, at følgende arealer afsøges og ryddes:

1. Arbejdsarealer til stianlæg, der afsøges i 50 meters bredde.
2. Opholdsarealer, dvs. arealer, der udlægges til ophold eller ved deres form og placering antages at tiltrække publikums ophold.
3. De kendte og veldefinerede skydemålsområder.

Der afsøges overalt i indtil 2 meters dybde med minesøgere. Alle udslag kontrolleres ved opgravning.

Inden åbningen er der således foretaget rydning både af de områder, hvor publikum forventes at komme, og af de områder, hvor militærets eksperter forventer at finde forsagere.

Det kan imidlertid ikke udelukkes, at der også kan forekomme forsagergranater uden for de kendte målområder. Årsagen hertil er, at forsvaret ikke har eksakte oplysninger om områdets anvendelse under Danmarks besættelse i 1940–45. Man har derfor besluttet at træffe yderligere foranstaltninger til sikring af publikum:

1. Hegnet om arealet opretholdes, således at adgang finder sted gennem få porte.
2. Ved alle porte opsættes iøjnefaldende advarselskilte med forbud mod at færdes uden for udtrykkeligt tilladte områder.
3. De uafsøgte områder afmærkes med røde adgangsforbudsskilte.

Med disse foranstaltninger skønner forsvarsministeriet at der ikke vil være risiko for uforvarende at komme galt af sted med en granat på skydeterrænet.

Det tilføjes, at forsvarsministeriet har oplyst, at afsøgningen af området foretages med ca. 30 konstabler, der specielt er uddannet til dette job. Konstablerne er enten gensatte arbejdsløse eller værnepligtige, der ellers skulle have været hjemsendt. Mandskabet er foreløbig kontraktansat til 1. december 1984, hvorefter afsøgningen forventes reduceret noget, men dog ikke mere, end at en gennemgang af hele arealet vil kunne være afsluttet inden for en 10-årig periode. Forlænges kontraktforholdet med det nuværende mandskab, vil en total gennemgang af arealet kunne gennemføres inden for en 2-årig periode, hvilket vil medføre en udgift på ca. 10 mill. kr.«

Til *miljøministeren* (29/3 84) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Hvor mange penge vil ministeren anslå det vil koste at rense det nye naturområde på Vestamager for granater og anden ammunition?«

Begrundelse

Spørgeren finder det ikke miljøvenligt, at miljøministeren har givet tilladelse til åbning af en naturpark, uden at området er rensset for ubrugt ammunition. Dette uanset, om det vil tage 10 år at gennemgå området effektivt. Et menneskeliv kan ikke omregnes i tid eller penge, og netop derfor bør miljøministeren vurdere endnu en gang, om de omkostningsmæssige konsekvenser står i forhold til den risiko, de besøgende udsættes for.

Det er efter spørgerens mening et uacceptabelt ansvar, miljøministeren påtager sig i bestræbelserne for at skaffe befolkningen nye naturoplevelser.

Svar (6/4 84):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg kan henvise til mit svar på spørgsmål nr. S.357.

Spm. nr. S 359

Til *miljøministeren* (29/3 84) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Finder ministeren det mere miljøvenligt at bruge penge på eftersøgning af gifttromler i havet end at benytte penge til rensning af den nye naturpark på Vestamager for granater og anden ammunition, før denne naturpark åbnes for befolkningen?«

Begrundelse

Spørgeren er utryg ved miljøministerens prioritering af statens penge til miljøsikring. Ifølge Politiken den 28. marts 1984 har miljøministeren accepteret åbning af en naturpark, hvis område i meget begrænset omfang er rensset for farlig ammunition.

Det offentlige og miljøministeren påtager sig et ansvar for området og er derfor også forpligtet til, at man kan færdes på hele området uden risiko. Da dette uden tvivl vil koste mange skatteyderkroner, mener spørge-

ren ikke, det er forsvarligt, at området tages i brug, før der har været råd til en sikring af de miljømæssige forhold.

Svar (6/4 84):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Som det er fremgået af mine svar på spørgsmålene nr. S 357 og S 358, har forsvarrets eksperter skønnet, at en åbning af Vestamagerarealerne er forsvarlig under visse forudsætninger. Disse forudsætninger vil være opfyldt inden åbningen af området.

Der har således ikke som anført i spørgsmålet været tale om, at eftersøgningen efter gifttromlerne i Nordsøen har været prioriteret højere end rydningen af Vestamagerområdet for ammunition m.v.

Begge opgaver skal løses.

Spm. nr. S 361

Til *forsvarsministeren* (30/3 84) af:

Albrechtsen (VS):

»Kan ministeren oplyse, om regeringen vil afkræve Vesttyskland sikkerhed for, at vesttyske u-både fremtidig overholder sikkerhedsregler, så sænkning af fiskerkuttere undgås?«

Begrundelse

Ifølge pressen har en vesttysk u-båd i går trukket fiskerkutteren »Ane Kathrine« af Skagen i dybet, hvorved tre frygtes omkommet.

Alt tyder på, at den vesttyske u-båd »Simpson« har trukket kutteren i dybet. U-båden dukkede kort efter op i Skagen med skrammer på skroget.

Denne tragiske ulykke bør medføre en omgående reaktion over for den vesttyske regering, der burde have sikret, at noget sådant ikke kunne ske.

Chefen for den danske u-båd »Spækhuggeren« – Åge Boes Jensen – oplyser den 30. marts 1984 i Berlingske Tidende, at der i den danske marine er givet ordre til, at u-bådene ikke må sejle ind under skibe. Disse regler er begrundet i frygten for, at u-bådene kommer til at få fat i en fiskerkutters trawl.

Desuden udtaler Åge Boes Jensen, at en u-båd umuligt kan trække en fiskerkutter ned uden at bemærke det. Da en dansk u-båd for et år siden faktisk fik fat i en kutters trawl,

[Albrechtsen]

kunne det tydeligt mærkes i u-båden, der straks gik op. Kun selve trawlet led overløst.

Svar (6/4 84):

Forsvarsministeren (Engell):

Ulykken den 29. marts 1984, hvor fiskerkutteren S 219 »Ane Kathrine« af Skagen forliste med 3 mand om bord, skete i internationalt farvand, 8-9 sømil nord for Skagen. Der har den 2. april 1984 været afgivet søforklaring i sagen, og der er en formodning om, at den vesttyske undervandsbåd »Simpson«, der var under afprøvningssejlad i området, kan have forårsaget ulykken.

Regler for skibes, herunder u-bådes, tilstedeværelse på det åbne hav (internationalt farvand) er indeholdt i konventionen af 29. april 1958 om det åbne hav. Konventionen fastslår bl.a. alles lige ret til sejlad og fiskeri og således, at ingen aktivitet gives fortrinsret fremfor en anden. Endvidere påhviler det alene skibes flagstat at træffe foranstaltninger til opretholdelse af sikkerheden på havet, herunder forebyggelse af sammenstød. Sådanne foranstaltninger og forskrifter vil tilsvarende alene have gyldighed for skibe, der fører den pågældende stats flag.

Skibes sejlad på det åbne hav er herudover reguleret ved de internationale søvejsregler, som finder anvendelse på alle skibe i rum sø og i alle dermed i forbindelse stående farvande, der kan besjles af søgående skibe.

I almindelighed er skibe gensidigt forpligtede til at tage de nødvendige forholdsregler til at undgå sammenstød og andre situationer, hvor skade på skib eller ombordværende personer kan opstå. U-både er i reglerens forstand at betragte som ethvert andet maskindrevet skib, når de sejler i overfladen. Det vil være i overensstemmelse med godt sømandskab, at de, når de befinder sig i neddykket tilstand, går af vejen for anden trafik, henset til, at denne anden trafik i almindelighed vil være uvidende om det neddykkede fartøjs tilstedeværelse.

Der eksisterer således ingen hjemmel, som tillader danske myndigheder at foreskrive særlige regler for skibes, herunder u-bådes, sejlad på det åbne hav. Danske forskrifter vil alene kunne gøres gældende for skibe, som sejler under dansk flag.

Ulykken har imidlertid gjort et dybt indtryk på mig, hvorfor jeg allerede den 2. april

har taget kontakt til min vesttyske kollega, som har givet tilsagn om en positiv medvirken ved sagens videre behandling.

Jeg kan endelig oplyse, at industriministeriet tager kontakt til de vesttyske søfartsmyndigheder med henblik på at få tyske myndigheder til at udstede påbud til forøgelse af sikkerheden i forbindelse med civile tyske undervandsbådes prøvedykninger i og i nærheden af danske farvande.

Spm. nr. S 362

Til *socialministeren* (30/3 84) af:

Agerschou (SF):

»Hvilke krav skal opfyldes, for at Københavns kommune kan omdanne venteafdelingerne på Skt. Josephs hospital til plejehjem?«

Begrundelse

Københavns kommune har planer om at omdanne venteafdelingerne på Skt. Josephs hospital til plejehjem. Det skal angiveligt ske uden væsentlige ombygninger, således at standarden bliver meget dårligere end den, man i øvrigt kender fra andre, nyetablerede plejehjem.

Ministerens bedes i den forbindelse oplyse, hvilke krav der skal opfyldes, for at Københavns kommune kan omdanne de pågældende venteafdelinger til plejehjem.

Svar (4/4 84):

Socialministeren (Palle Simonsen):

Efter bistandslovens § 79 påhviler det kommunalbestyrelsen at sørge for, at personer, der ikke kan klare sig i eget hjem, får mulighed for optagelse på plejehjem.

I boligministeriets vejledning af 1976 om indretning af plejehjem, daghjem, dagcentre og beskyttede boliger er der opstillet nogle krav til indretningen af bl.a. plejehjem, ligesom der er givet nogle vejledende retningslinier herom.

Efter socialministeriets opfattelse opfylder de eksisterende venteafdelinger i Københavns kommune – der er indrettet i sygehuslokaler – ikke disse krav, således at afdelingerne kan godkendes som plejehjem. Dette skyldes ikke mindst, at kun et fåtal af beboerne på disse afdelinger har eget værelse.

[Socialministeren]

I henhold til bistandslovens § 136 refunderer staten halvdelen af kommunernes udgifter til drift af bl.a. plejehjem. Dette forudsætter imidlertid, at der er tale om egentlige plejehjem.

Da de eksisterende venteafdelinger ikke har en sådan status, er der ikke i loven hjemmel til at yde statstilskud til driften af disse afdelinger.

Socialministeriet har ikke mulighed for konkret at anvise, hvorledes venteafdelingerne på Skt. Josephs hospital eventuelt skal ombygges, således at de kan betragtes som plejehjem, hvortil der kan ydes refusion efter bistandslovens § 136.

Spm. nr. S 365

Til *indenrigsministeren* (30/3 84) af:

Agerschou (SF):

»Er det korrekt, at ministeren med tilbagevirkende kraft har afskaffet tilskuddet til den håndkøbsmedicin, som hidtil har kunnet ordineres på recept og dermed har været tilskudsberettiget?«

Begrundelse

Ministeren har ændret reglerne for tilskud til lægemidler efter sygesikringsloven, så der fra den 23. marts 1984 ikke længere kan ydes tilskud til lægemidler, der kan købes i håndkøb, uanset om disse er ordineret på recept. Af Farmaceutisk Tidende den 31. marts 1984 fremgår det, at ændringen er sket med tilbagevirkende kraft, så den også er gældende for recepter, der er udstedt før den 23. marts 1984.

Ministeren bedes bekræfte, at denne fremstilling er korrekt.

Svar (3/4 84):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Det er ikke korrekt, at tilskud efter sygesikringsloven til håndkøbsmedicin er bortfaldet med tilbagevirkende kraft.

Den 22. marts 1984 offentliggjorde sundhedsstyrelsen i Statstidende, at der med virkning fra den 23. marts 1984 ikke længere ydes sygesikringstilskud til lægemidler, der kan købes i håndkøb, uanset om de er ordineret på recept.

Sundhedsstyrelsen havde ved skrivelse af 21. marts 1984 orienteret landets apoteker om tilskudsbortfaldet.

Som ved enhver anden ændring i tilskudsfortegnelsen er det ekspeditionsdatoen og ikke receptdatoen, der er afgørende for, om der ydes tilskud eller ej.

Spm. nr. S 366

Til *socialministeren* (30/3 84) af:

Agerschou (SF):

»Hvor store administrative merudgifter vil det medføre, hvis de kommuner, der netop har fået udskrevet medicinkort til udsendelse pr. 1. april 1984, skal have disse ændret som følge af socialministeriets vejledning af 29. marts 1984 om ydelse af hjælp efter de sociale pensionslove og bistandsloven til medicinudgifter?«

Begrundelse

Som det vil være ministeren bekendt, har indenrigsministeren ændret reglerne for tilskud til lægemidler efter sygesikringsloven. Fra den 23. marts 1984 kan der ikke ydes tilskud til lægemidler, der kan købes i håndkøb, uanset om disse er ordineret på recept. Socialministeren har senere oplyst, at pensionister vil få delvis kompensation for de merudgifter, de måtte få som følge af indenrigsministerens initiativ. I den forbindelse har ministeren udsendt en vejledning af 29. marts 1984, som ændrer de hidtil gældende regler om ydelse af hjælp efter de sociale pensionslove og bistandsloven til medicinudgifter en smule. Under punkt 4 i den nye vejledning fremgår det, at de ændrede tilskudsregler formentlig bør medføre ændringer i udformningen af de automatisk udskrevne medicinbevillinger.

Svar (4/4 84):

Socialministeren (Palle Simonsen):

Den administrative tilrettelæggelse af, hvorledes medicinbæring efter de sociale pensionslove ydes, foretages af kommunerne.

Socialministeriet har derfor rettet henvendelse til Kommunernes Landsforening og Københavns og Frederiksberg kommuner netop med henblik på, at der opnås den mest

[Socialministeren]

hensigtsmæssige løsning såvel for kommunerne som for pensionisterne.

Socialministeriet vil vende tilbage til spørgsmålet, når problemet er nærmere afklaret.

Spm. nr. S 367

Til *socialministeren* (30/3 84) af:

Agerschou (SF):

»Hvor mange kommuner har fået udskrevet medicinkort efter de hidtil gældende regler til udsendelse pr. 1. april 1984?«

Begrundelse

Som det vil være ministeren bekendt, har indenrigsministeren ændret reglerne for tilskud til lægemidler efter sygesikringsloven. Fra den 23. marts 1984 kan der ikke ydes tilskud til lægemidler, der kan købes i håndkøb, uanset om disse er ordineret på recept. Socialministeren har senere oplyst, at pensionister vil få delvis kompensation for de merudgifter, de måtte få som følge af indenrigsministerens initiativ. I den forbindelse har ministeren udsendt en vejledning af 29. marts 1984, som ændrer de hidtil gældende regler om ydelse af hjælp efter de sociale pensionslove og bistandsloven til medicinudgifter en smule. Under punkt 4 i den nye vejledning fremgår det, at de ændrede tilskudsregler formentlig bør medføre ændringer i udformningen af de automatisk udskrevne medicinbevillinger. Det fremgår ikke, hvornår det skal ske.

Svar (4/4 84):

Socialministeren (Palle Simonsen):

Administrationen af ydelser af personlige tillæg til pensionister til betaling af medicinudgifter, herunder anvendelse af medicinkort, forestås af kommunerne.

Det nøjagtige tal for, hvor mange kommuner der har fået udskrevet medicinkort til udsendelse pr. 1. april 1984, har ikke umiddelbart kunnet oplyses. Men det fremgår dog, at det er det overvejende antal af kommunerne.

Socialministeriet vil vende tilbage til spørgsmålet, når problemet er nærmere afklaret.

Spm. nr. S 370

Til *ministeren for offentlige arbejder* (2/4 84) af:

Ahlmann-Ohlson (KF):

»Hvad agter ministeren at gøre for at sikre folketingets indflydelse i persontrafikrådet?«

Begrundelse

Persontrafikrådet, der er nedsat ved lov, træffer blandt andet de endelige afgørelser vedrørende beslutning om oprettelse af private fjernbusruter.

Persontrafikrådet består af en lang række embedsmænd og repræsentanter for organisationer og ministerier, men er i øjeblikket uden repræsentation fra folketinget.

Det er væsentligt, at disse beslutninger ikke træffes uden om de folkevalgte, hvorfor repræsentanter for de politiske partiers folketingsgrupper snarest bør få sæde i rådet.

Svar (9/4 84):

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Det er i buslovens § 21 fastsat, at persontrafikrådet består af 11 medlemmer, der beskikkes af ministeren for offentlige arbejder. 5 af medlemmerne beskikkes efter indstilling af henholdsvis Amtsrådsforeningen i Danmark, Kommunernes Landsforening, Landsforeningen Danmarks Bilruter, Turistvognmændenes Landsorganisation og Specialarbejderforbundet i Danmark.

For så vidt angår de resterende 6 medlemmer indeholder busloven ingen bindinger med hensyn til, hvem ministeren kan beskikke. Siden rådets nedsættelse har der været beskikket 3 embedsmænd og 3 politikere. Jeg er opmærksom på, at siden sidste valg er ingen af de 3 politikere længere medlemmer af folketinget. Det samme gør sig gældende med hensyn til det i medfør af lov om gods-transport nedsatte vejtransportråd, og jeg overvejer for tiden en ændring af dette forhold.

Jeg gør opmærksom på, at de to råd er administrative organer og som sådanne arbejder inden for de pågældende loves rammer.

Supplerende besvarelse af skriftligt besvaret spørgsmål:

Ad spm. nr. S 86

Formanden:

Fra indenrigsministeren er modtaget supplerende besvarelse af et af medlem af folketinget Qvist Jørgensen (S) stillet spørgsmål.

Spørgsmålet, som sammen med begrundelsen og det foreløbige svar er optaget i Folketingstidende foran, sp. 1075, var sålydende:

Til indenrigsministeren (13/2 84) af:

Qvist Jørgensen (S):

«Vil ministeren – som led i regeringens regelsanering – ændre sit pålæg til kommunerne om nye og komplicerede statistiske indberetninger om bistsandslovens § 37?»

Supplerende svar (3/4 84):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

I anledning af spørgsmålet har jeg den 17. februar 1984 foreløbig oplyst, at de statistiske indberetninger om bistsandslovens § 37 indhentes af Danmarks Statistik til brug for socialministeriet. Jeg anmodede derfor Danmarks Statistik og socialministeriet om en udtalelse.

Det fremgår af de udtalelser, jeg har modtaget fra Danmarks Statistik og socialministeriet, at kommunerne dels udarbejder en kvartalsstatistik, dels en årlig statistik vedrørende bistsandsloven. Indberetningerne fra kommunerne til den kvartalsvise statistik er indsamlet fra og med 2. kvartal 1983. Forud for kvartalsstatistikens gennemførelse førtes drøftelser med bl.a. Kommunernes Landsforening. Der blev under disse drøftelser givet tilsagn om, at spørgsmålet om statistikens fortsættelse ud over en toårig periode vil blive taget op til overvejelse. Danmarks Statistik har tilstræbt at gøre spørgeskemaerne så enkle som muligt og mener ikke, at udfyldelsen normalt giver kommunerne anledning til større ressourceforbrug, idet spørgsmålene vil kunne besvares på basis af den registrering, der allerede foretages i kommunerne, og som af de fleste kommuner føres ved hjælp af EDB.

Når socialministeriet har ønsket kvartalsstatistikken indført, er det ud fra et stærkt behov for aktuelle oplysninger om udviklingen i udgifterne og i antallet af berørte familier på kontanthjælpsområdet.

Det er socialministeriets vurdering, at den årlige statistik ikke kan opfylde kravet til aktualitet. Virkningen af en lovgivning gennemført f.eks. i december måned vil med årsstatistikken først kunne belyses ca. 16 måneder senere. Til gengæld indeholder årsstatistikken en lang række detaljerede oplysninger, som ikke kan udledes af kvartalsstatistikken. Socialministeriet finder ligeledes, at det er uheldigt, hvis udviklingstendenser på kontanthjælpsområdet, der kunne give anledning til overvejelser om lovændringer, først foreligger lang tid efter, at udviklingen har fundet sted.

Jeg kan henholde mig til det oplyste fra Danmarks Statistik og socialministeriet vedrørende behovet for statistiske oplysninger.

Med virkning fra den 1. januar 1984 er der efter ønske fra socialministeriet foretaget en udvidet opdeling i den kommunale konto-plan af ydelserne efter bistsandslovens § 37. Formålet med den udvidede opdeling er at muliggøre en væsentligt forbedret statistisk belysning af de ændringer i bistsandsloven, der gennemførtes med virkning fra 1. januar 1983. De forbedrede statistiske oplysninger indgår såvel i kvartalsstatistikken som i den årlige kontanthjælpsstatistik.

Jeg finder, at vi skal være meget forsigtige med at pålægge kommunerne administrativt merarbejde. Det vil være i strid med regeringens bestræbelser for regelsanering. Indenrigsministeriet og socialministeriet vil derfor sammen med Kommunernes Landsforening vurdere de administrative konsekvenser, efter at de nye konteringsregler har været prøvet i praksis.

Bortfaldet spørgsmål:

Spm. nr. S 406

Formanden:

Det er meddelt mig, at spm. nr. S 406, der var stillet af Maisted (FP) til ministeren for skatter og afgifter, er taget tilbage den 9. april 1984 af spørgeren. Spørgsmålet, der dermed er bortfaldet, var sålydende:

Til *ministeren for skatter og afgifter* (6/4 84) af:

Maisted (FP):

»Finder ministeren det acceptabelt, at de kommunale skattemyndigheder modtager i gennemsnit 160 forskellige love, cirkulærer og bekendtgørelser om ugen, og hvad agter ministeren at gøre ved dette fantastiske bureaukrati?«

Begrundelse

Ifølge skatteinspektør S. Braskhøj i Thisted vokser arbejdsbyrden i skatteforvaltningen fortsat, ligesom de lokale skattemyndigheder bliver pålagt nye reelle arbejdspladsbyrder, og ingen udenforstående havde vel forestillet sig, at papirvældet var så overvældende som 160 forskellige meddelelser om ugen

Der henvises i øvrigt til Jyllands-Posten den 6. april 1984.

(Pladsen er åben som følge af fjernelse af dobbelttrykt tekst. Forskydning er undladt for at undgå forkerte spaltehenvisninger).

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 153:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændring af reglerne om børn og unges døgnophold uden for eget hjem).

(Fremsat 4/4 84).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Qvist Jørgensen (S):

Gennem længere tid, ja faktisk siden bistandslovens ikrafttræden, har man vidst, at der er forskellige problemer, hvoraf nogle er store, inden for området børns og unges anbringelse uden for eget hjem. Jeg skal ikke remse alle disse problemer op ved denne lejlighed, men tilsige, at vi vil gå positivt ind i det forestående og forventelig større arbejde i udvalget.

Allerede på nuværende tidspunkt må vi meddele socialministeren, at når han på traditionel vis anbefaler lovforslaget til folketingets hurtige og velvillige behandling, så bliver vi muligvis nødt til at skuffe ministeren. Det kæmpeprojekt, ministeren søger at sætte i gang, tror vi ikke vil kunne klares hurtigt. Der er mange dunkle punkter, der skal belyses, og der er mange parter, der skal høres, måske endda flere gange. Vi anser det derfor for noget nær utopisk, når socialministeren ønsker, at den del af lovforslaget, der vedrører de sikrede afdelinger, træder i kraft den 1. juli i år, uanset at vi meget vel kan forstå, at det er ønskværdigt, at få dette presserende problem løst hurtigt.

Det er ikke kun et spørgsmål om låsede døre. Det er ikke kun et spørgsmål om fordeling af udgifterne på en anden måde. Der er tale om orientering af flere forskellige myndigheder, især politi og anklagemyndighed. Der er også et spørgsmål om psykologi i dette, især i relation til brugerne, altså de 15-17-årige, som dette især retter sig imod, men også i relation til myndighederne. Men som sagt: kan vi nå det, vil vi i hvert fald ikke stille os hindrende i vejen.

Vi vil også have undersøgt rigtigheden i ministerens påstand i bemærkningerne:

»Lovforslaget medfører ingen merudgifter for det offentlige.«